

BELEDİYE KANUNU

Kanun Numarası : 1580
Kabul Tarihi : 3/4/1930
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 14/4/1930 Sayı : 1471
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 3 Cilt : 11 Sayfa : 80

Durumu : 7/12/2004 tarihli ve 5272 sayılı Kanunun 87 inci maddesiyle, 24/12/2004 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmış ise de, bu Kanunun yürürlükten kaldırılan hükümleri; "Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyesi" kapsamında derlendiği için, yürürlükten kalkmış olan hükümleri yerinde bırakılmıştır. Kanunun yürürlükte olmayan diğer hükümleri için "Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyesi"nin 2 nci cilt, sayfa 1305 'e, yeni "Belediye Kanunu" için "Yürürlükteki Kanunlar Külliyesi"nin 7 nci cilt, 9187 inci sayfaya bakınız.

BİRİNCİ FASIL

Belediyelerin idaresi

Belediye

Madde 1 – Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir.

Belediye teşkilatı mecburi olan yerler

Madde 2 – (Mülga : 4/5/1960 - 7469/2.md.)

Belediye idaresinin mevdu olduğu makam ve heyetler :

Madde 3 – Belediye idaresi, belediye meclisi ile belediye encümeni ve belediye reisi ve muavinlerine, belediye şubeleri mevcut ise şube müdürlerine ve şube heyetlerine mevdudur.

Belediye sınırlarının tahdidi

Madde 4 – Bu kanunun hükümleri başlar başlamaz şimdiye kadar sınırı tahdit edilmemiş olan beldelerin sınırı aşağıda tarif edildiği şekilde çizilir:

A : Ötedenberi beldeye ait sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, mer'a zeytinlik, palamutluk, baltalık, otlak gibi yerler sınır içinde kalır.

B : Bir beldenin sınırını derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçirmek kabil değilse büyük taşlar dikilerek gösterilir.

C : Belde ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy veya belde arazisi içinde kalan emlak ve arazisi, sahiplerinin bulunduğu beldenin değil bu emlak ve arazinin bulunduğu belde veya köy sınırı içinde gösterilir.

D : Ötedenberi müştereken intifa edilen çayır, yayla ve korulardan mer'a ve menba ve tepelerden taamülü veçhile alakadarların istifade hakları bakidir. Bu suretle belediye sınırı dahilinde kalıp başkalarının hakkı intifaları bulunan bu kabil yerler hakkında sınır kağıdına şerh verilir.

E : Yukardaki tariflere göre çizilen sınırın geçtiği yerlerin isimleri bu kağıda yazılmakla beraber sınırın nerelerden geçtiğini gösterir bir harita tanzim ettirilir.

F : Komşu köyler ve beldeler ile nizalı olan yerler sınır kağıdında ve haritasında ayrıca gösterilir.

G : Sınır nizaları, meclis mukarreratının tebliği tarihinden itibaren 31 gün zarfında alakadar tarafın ihtiyar ve belediye meclislerinin müracaatları dinlenmek şartıyla beldenin sınırını kati ve nihai surette tasdika salahiyettar olan makam tarafından halledilir.

H: Sınır kağıdı ile haritaları, beşinci madde ahkamı icra edilmek üzere belediyelerce dörder nüsha olarak tanzim ve salahiyettar mercilere irsal olunup tasdik edildikten ve iktisabı katiyet eyledikten sonra bir nüshası belediyeye tevdi, ikinci nüshası tasdika salahiyettar makamca muhafaza, üçüncü nüshası Dahiliye Vekaletindeki dosya meyanına vazı ve dördüncü nüshası mahalli tapu dairesine teslim edilir.

Sınırların tasdiki şekli

Madde 5 – Belediye sınırları:

A – Seksen binden az nüfuslu olan beldelerde belediye meclislerinin kararı ve mahalli idare heyetinin mütalaası alındıktan sonra vilayet idare heyetinin tasdiki ile.

B – (Değişik:4/7/1988 -KHK-336/1 md.; Aynen kabul: 7/2/1990 - 3612/10 md.)

Seksen binden fazla nüfuslu belediyelerde belediye meclisinin kararı, idare heyetinin muvafakatı, Valiliğin teklifi ve İçişleri Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir.

Tasdik edilmeyen sınır kağıtları esbabı mucibesıyla mahallerine iade edilir. Sınırın değiştirilmesine ihtiyaç olursa yeni sınırın çizilmesi aynı usule tabidir.

Sınır ihtilaflarının halli

Madde 6 – Beldeler veya köyler arasında sınır ihtilafı çıkarsa aşağıda tarif olunduğu şekilde hallolunur :

İhtilaf bir kaza dahilindeki belde ve köyler arasında ise kendilerine mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından tahriren vakı olacak tebligat üzerine alakadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri mütalaaları tetkik olunmak şartıyla kaza idare heyetinin esbabı mucibeli kararı ve vilayet idare heyetinin aynen veya tadilen tasdiki ile;

İhtilaf bir vilayete merbut ve muhtelif kazalar dahilindeki belediye ve köyler arasında ise kezalik kendilerine mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından yapılacak tahriri tebligat üzerine alakadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri

mütalaaları tetkik olunmak şartıyla vilayet idare heyetlerinin kararı ve vilayet umumi meclisinin tasdıkı ile kati surette hallolunur.

Belde veya belde aksamının ayrılması veya başka parçaların belde ile birleşmesi

Madde 7 – (Değişik: 4/5/1960 - 7469/1 md.)

A) Bir köy veya meskün sahaları arasında merkez ittihaz edilecek yere azami 500 metre mesafesi bulunan birkaç köyün veya köylerle köy kısımlarının veyahut muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için nüfusları tutarının son nüfus sayımına göre 2.000 den fazla olması, köy ihtiyar meclisinin bir mazbata ile veya seçmenlerinin en az yarısından fazlasının yazılı olarak mahallin en büyük mülkiye memuruna müracaat etmesi veya valinin re'sen bu işe lüzum göstermesi lazımdır.

Bu takdirde valinin ilgili seçmenlerin reylerinin alınması hususundaki vakı işarı üzerine mahalli seçim kurulları en az onbeş gün içinde tayin ve ilan olunacak gün ve mahalde seçmenleri rey vermeye davet ederek belediye meclisi azaları seçimindeki usul ve şartlar dairesinde köy veya kısımlarının ayrı ayrı reylerini alır ve neticeyi bir tutanakla valiliğe bildirir.

Valilikçe muamele vilayet umumi meclisine intikal ettirilir. Vilayet umumi meclisince kurulacak belediyenin gelirlerinin kanunlarında yazılı hizmetlerin ifasına yetip yetmiyeceğine ve teklifin faydalı olup olmayacağına dair itihaz olunacak karar valiliğin mütalaasıyla birlikte Dahiliye Vekaletine gönderilir. Devlet Şurasının kararı ve Reiscumhurun tasdikı ile o yerde belediye kurulur.

B) Bir beldenin bazı kısımlarının ayrılarak ayrı bir belde haline gelmesi,

C) Bir beldenin tamamının diğer bir belde ile birleşmesi,

Ç) Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldenin içine girmesi,

D) Köylerin veya köy kısımlarının bir belde sınırı içine girmesi hallerinde (A) fıkrasındaki şekil ve şartlara riayet edilmekle beraber (B) ve (Ç) fıkralarındaki hallerde esas belde nüfusunun 2.000 den aşağı düşmemesi şarttır.

(C), (Ç) ve (D) fıkralarındaki hallerde nüfus şartı aranmayacağı gibi hizmetlerin layıkı veçhile ifası imkanları nazarı itibara alınarak mesafe 2.500 metreye çıkarılabilir.

(B), (C) ve (Ç) fıkralarındaki hallerde köy ihtiyar meclisleri yerine belediye meclisleri kaim olur.

(Ç) Ve (D) fıkralarındaki hallerde ayrıca iltihak olunacak belediye sakinlerinin reylerine müracaat olunmayıp birleşmek isteyen köy veya belediye kısmında

yapılan rey verme neticesiyle diğer muameleli evrak valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilir. Belediye evrakın tevdiinden itibaren onbeş gün içerisinde istek hakkındaki kararını verir. Bu kararın talep sahibine tebliğinden itibaren onbeş gün zarfında itiraz edilirse meclisi umuminin ve valiliğin mütalaasıyla muameleli evrak Devlet Şurasına gönderilir. Devlet Şurası keyfiyeti tetkik ve iltihaka karar verdiği takdirde (A) fıkrası gereğince muamele tekemmül ettirilir.

(C) fıkrasındaki halde sadece ilgili belediye meclislerinin kararları alınır.

Muayyen bir arazi üzerinde Hükümetçe yeniden kurulan ve nüfusları 2.000 den fazla olan yerlerde hudutları gösterilmek suretiyle Dahiliye Vekaletinin teklifi ve Reiscumhurun tasdikı ile belediye kurulur.

Vilayet ve kaza merkezlerinde nüfusları ne olursa olsun belediye kurulması mecburidir.

Bir vilayet merkez belediyesi sınırları içinde kurulan kazaların merkezlerinde belediye teşkil edilmeyip bu gibi yerlerde belediye şubesi ihdas olunur.

Mahalleler ihdası, ilgası isimleriyle hudutlarının tayini

Madde 8 – Bir belediye sınırı içinde mahalleler ihdası, ilgası, birleştirilmesi, isimleriyle hudutların değiştirilmesi belediye meclisinin ve mahalli idare heyetinin kararı ve valinin tasdıkı ile icra edilir.

Belde isimlerinin değiştirilmesi

Madde 9 – Bir beldenin isminin değiştirilmesi belediye meclisinin ve vilayet idare heyetinin kararı üzerine Şürayı Devletin mütalaası alınarak İcra Vekilleri Heyetinin tasdıkı ile yapılır.

Belediye şubeleri teşkili

Madde 10 – Nüfusunun arazi üzerinde tekasüfü itibariyle muhtelif kümelerden müteşekkil olan beldelerle nüfusu seksen bini geçen beldelerde belediye şubeleri teşkili caizdir. Belediye şubelerinin teşkili veya ilgası, hudutlarının tesbit ve tadili aşağıda tarif edilen şekilde olur :

Belde dahilinde şube haline geçmesi istenilen belde kısmında sakin belediye müntehiplerinin en az yarısından fazlasının imzalı bir talebi veya belediye meclisinin müracatı ve teklifi üzerine en büyük mahalli mülkiye memuru o dairede intihap hakkını haiz halkın reyine müracaat edilmesini kaza idare heyetine icra ettirir. İdare heyeti on beş gün evvelinden tayin ve ilan edeceği günde şube haline geçecek belde kısmı müntehipleriyle mütebaki müntehipleri beldenin muayyen bir mahallinde rey vermeğe davet eder (Reyler belediye intihabatındaki usul ve şarta tevfikân alınır.) İdare heyeti reylerin neticesini mazbata ile tespit eder ve doğrudan doğruya valiye gönderir. İdare heyetinin mazbatasını üzerine vilayet idare heyetinin vereceği karar, Şürayı Devletin mütalaası ve İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi üzerine, Reisicumhurun tasdikı ile icra edilir.

Bir veya birkaç köy veya mahallenin birleşerek belediye idaresi tesis etmesi

Madde 11 – (Mülga: 14/2/1958 - 7078/2 md.)

4, 5, 6, 7, ve 10 uncu maddelerdeki kararların tatbiki

Madde 12 – (Değişik: 20/3/1997 - 4231/3 md.)

4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 10 uncu maddelerde bildirilen kararlar, katileşme tarihini takip eden yılın 1 Ocak gününden itibaren tatbik olunur. Ancak yeni belediye kurulması halinde yukarıdaki hükümler, ilk genel mahalli idareler seçimlerinin yapılacağı yılın 1 Ocak gününden itibaren tatbik olunur. Tatbikinden en az bir ay evvel mahallin en büyük mülki amiri tarafından gazetelerle ve diğer vasıtalarla ilan olunur.

Hemşeri hukuku

Madde 13 – Her Türk, nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşerisidir. Hemşerilerin belediye işlerinde reye, intihaba, belediye idaresine iştirake ve belde idaresinin devamlı yardımlarından istifadeye hakları vardır.

Belde sınırı dahilindeki şahısların vazifeleri

Madde 14 - Belediye sınırı içinde oturan, bulunan, ilişiği olan her şahıs belediyenin kanununa, nizam ve talimatına müstenit emirlerini, hükümlerini tutmak, yapmak, resim ve harç, ücret ve aidatlarını vermekle mükelleftir.

İKİNCİ FASIL

Belediyenin vazifeleri

Madde 15 – Belediyelerin kanunlar ve nizamnamelerle muayyen hukuku, buna mukabil beldenin ve belde halkının sıhhat, selamet ve refahını temin, intizamını halelden vikaye maksadiyle yapacağı vazifeleri vardır.

Bu vazifeler aşağıda yazılanlarla, ayrıca kanun ve nizamname ve talimatnamelerle muayyen hususlardır ⁽¹⁾ :

1 – Umuma açık olan yerlerin temizliğine, intizamına bakmak;

2 – Yenilecek, içilecek ve umumun sıhhatine mütaallik kullanılacak şeyleriyle yerlerinin, mahsus kanun, nizamname veya talimatnamesine tevfikana murakabesi;

3) (**Değişik: 2/12/1960 - 150/1 md.**) Umumun yiyip içmesine yatıp kalkmasına, taranıp temizlenmesine, eğlenmesine mahsus lokanta, birahane, gazino, kahve-

(1) 11/5/1953 tarih ve 6085 sayılı Kanunun 76 ncı maddesi ile bu maddedeki kara nakil vasıtalarına belediyelerce numara ve plaka verilmesi, belediye ve hususi idarelerce resim, harç ve vergi alınması, gidip, gelme güvenliğinin düzenlenmesi nakil vasıtaları niteliklerinin düzenlenip denetlenmesi hakkındaki hükümler ile bu kanunda yer alan karayolları trafiği ile ilgili hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

hane, kıraathane, meyhane, han, otel, hamam, sinema, tiyatro, bar, dansing ve emsali yerlerin ve bu mahallerde satılan ve kullanılan şeylerin temizliğine, sıhhiğine ve sağlamlığına dikkat etmek ve kanun ve talimatname mucibinde bu gibi yerlerin işletilmeleri için gece ve gündüz açık kalmalarına ve (...) ⁽¹⁾ sınıflarına ve tarifelerine göre bunlar için ruhsatname vermek ve açık ve kapalı bulunacağı saatleri mahalli en büyük mülkiye amirinin de muvafakatı alındıktan sonra tayin eylemek, ücret tarifelerini tanzim ve tasdik etmek ve bu gibi yerlerde işi çeviren ve çalışanların ehliyet ve sıhhatleri müsait olup olmadığına göre işlemelerine izin vermek veya menetmek,

Ütücüler, kolacılar, lekeçiler, giyim ve ev eşyası temizleyici ve boyacıları, ayakkabı tamirci ve boyacıları ve emsallerine ait ücret tarifelerini mesleki teşekküllerin de mütalaasını almak suretiyle tanzim ve tasdik etmek;

4 – Salgın ve bulaşıcı insan ve hayvan hastalıklarının önüne geçmek ve yayılmasına mani olmak için mahsus kanun, nizamname veya talimatnameleri mucibince tatbik edilen tedbirler hakkında hükümet teşkilatıyla birlikte çalışmak;

5 – Ölenleri muayene etmek ve gömülmesine ruhsat vermek ve belediyelerce gösterilen mezarlıklardan başka yerlere ölü gömdürmemek, ücretli ücretsiz olan cenazeleri fenni şartlar dairesinde teçhiz, tekfin ve nakletmek, gömmek ve belediye mezarlıkları ve fenni cenaze yıkama yerleri tesis ve idare etmek ve hayvan ölümlerini yaktırmak veya gömdürmek;

6 – Sıhhi şartları cami belediye salhanesinden başka yerlerde kasaplık hayvan kestirmemek;

7 – Belediye depolarından başka yerlerde kanun ve nizam ve talimat ile muayyen miktar haricinde kabili işial ve infilak maddeler bulundurmamak, buna riayet etmeyenlerin mallarını belediye deposuna kaldırmak ve nısıf bedelini ceza olarak belediyeye almak;

8 – Mürebbiye, sütine, hizmetçi, aşçı, çamaşırcı, uşak, hamal, şöfor, arabacı, kayıkçı, berber, mevaddı gıdaye satıcısı, süthanelerde hizmet edenlerle süt satanlar ve emsali ve halk ile temas eden hizmet erbabı işçilerin sıhhi ve fenni muayenelerini yaptırmak, ehliyet ve sıhhat vesikaları alanların işlemelerine izin vermek ve bunları daima tescil ederek müseccel olmayanları menetmek (kayıkçıların ehliyetini tayinde mahalli liman reislerinin mütalaası alınacaktır);

9 – Belediye sınırı dahilindeki deniz, göl ve nehirlerde belde sınırı dahiline münhasır olmak üzere, seyrüsefer eden istimbot, motörbot ve her nevi kayık, mavuna ve salapurya gibi denizdeki ufak nakliye vasıtalarıyla hususi sandal ve kayıklar ve karada belediye sınırı dahilinde umuma mahsus mahallerde seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanları ve otobüs, otomobil ve emsali (şimendiferlerden maada) nakliye vasıtalarının sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azami haddi istiabisini ve tahammül derecelerini ve sınıflarını ve numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini murakabe ve ücret tarifelerine riayetlerini temin edecek tedbirler ittihaz etmek ve icabında bunları bizzat temin ve idare eylemek ve mevzu kanunlar mucibince salahiyyet dairesinden verilen vesikalara müsteniden işlemlerini ruhsata bağlamak.

(Deniz vasıtalarının haddi istiabisini ve sağlamlığını tayinde mahalli liman dairesiyle ticaret m¼d¼rl¼klerinin m¼talaası alınır);

Beldeler veya beldelerle k¼yler arasında seyr¼sefer eden y¼k ve binek araba ve hayvanları ile otomobil, otob¼s ve kamyonların sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azami haddi istiabisini ve tahamm¼l derecelerini tesbit ve sınıflarını, numaralarını

(1) Bu arada yer alan " inzibati sebeplere nazaran zabıtaca verilecek ruhsat ¼zerine" ibaresi, 24/11/2004 tarihli ve 5259 sayılı Kanununun 8 inci maddesiyle madde metninden ¼ıkarılmıřtır.

tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini murakebe etmek bu vesait sahiplerinin daimi ikematgahlarının mensup olduğu kaza belediye idaresine aittir;

10 – Umuma ait yerlerde gelip geçmeğe, nakliye vasıtalarının işlemesine engel olacak, geçenlere zarar veya rahatsızlık verecek veya kaza çıkaracak ve beldenin umumi temizliğini bozacak şeyleri kaldırmak, nakliye vasıtalarının nevi ve cinsine göre belde dahilinde azami ve asgari süratini ve işleyeceği ve işlemeyeceği, duracağı, yavaş gideceği yerleri tayin ve seyrüsefer tarifelerini tanzim ve ilan ve umumi intizamı temin etmek, beynelmilel otomobil seyrüseferlerinin talimatnamei mahsusuna tevfikan belediye sınırı dahilinde seyrüseferlerine muktazi işaretlerin vaz'ı ile bu otomobille şoförlerin haiz olmaları lazım gelen evsafı tetkik etmek;

Denizlere ait yerler için mahalli liman idaresinin mütalaası alınır.

11 – Yol, meydan, pazar, iskele, köprü ve nehirler gibi umuma ait yerlerden ve denizlerden bir kısmını mürur ve ubur ihtiyacını tazyik etmeyecek surette ve muvakkaten her hangi bir ameliye için işgal veya istimal edeceklerine izin vermek ve ruhsatsız işgalleri menetmek;

12 – Alelümum inşaat tamir ve ilaveler için kanun mucibince ruhsat vermek, kanunsuz veya ruhsatsız başlanan ve yapılmakta olan inşaatı men ile hususi kanunların hükümlerini tatbik ve kazalı binaları ve baca ve duvarları yıktırmak, arsalarla yangın yerlerindeki kuyu ve çukurları kapattırmak veya tehlikelerini refetmek;

13 – Gıda maddeleri üreten işyerleri hariç Umumun selamet, sıhhat ve huzur ve istirahatine tesiri melhuz olan imalat, istihsalat, müddehharat ve tesisatın yerlerini; harman, kabristan, pazar, gaz depoları, kömür depoları ve süprütülük mevkilerini ve şartlarını evvelden tesbit ve ilan etmek ve ona göre ruhsata bağlamak (Belediye yeniden yapılacak umumi ahır ve samanlıkların yerini tayin ve mevcut olanları sıhhi takyitlere tabi tutar); ⁽¹⁾

14 – Kanun ahkâmına tevfikan başı boş hayvanları tutmak, muhafaza etmek, belde dahilinden geçecek hayvan sürülerinin gelip geçeceği yolları ve yaylıma gidecek hayvanların toplanacağı yerleri tayin ve tahdit etmek;

15 – Aleni müzayedeli gayriresmi satışları murakabe etmek, umumi yerlerde toptan satılan ve tartılacak, ölçülecek şeyleri kanun ahkâmına tevfikan tartmak ve ölçmek ve bilcümle tartı ve ölçüler alat ve edevatını ayarlamak, damgalamak;

16) **(Değişik: 2/12/1960 - 150/1 md.)** Tesbit edilen toptan ve parekende azami satış fiyatlarına veya kar hadlerine ve ücret tarifelerine ve alınan kararlar veya yapılan ilanlar hükümlerine riayeti temin ve kontrol etmek.

Azami satış fiyatları ve kar hadleri tesbit edilen maddelerin, satışa arzedilmemesini veya satışdan imtina edilmesini, kaçırılmasını, saklanmalarını veya satılmadığı halde satılmış gibi gösterilmesini menetmek;

17 – Dilencileri dilenmekten menedecek tedbirler almak;

18 – Bırakılmış ve bulunmuş çocukları, delileri, dalanmış ve kudurmuşları, sokakta bayılanları, kazaya ve afete uğrayanları koruyup gözetmek;

19 – Belediye kanun, nizam ve yasaklarına uymayan, kanunen ruhsata tabi iken ruhsatsız yapılan, beldenin selamet, intizam, sıhhat ve huzurunu ihlal eden şeylere meydan vermemek ve bunları menetmek;

20 – Hafta Tatili Kanunundan istifade etmek isteyenlere izin vermek;

21 – Belediye hududu dahilinde orman, tarla, harman, bağ, bahçe, koru, çayır ve mer'aları ve alelümum araziyi hasardan muhafaza etmek;

22 – Yangın vukuunu menedecek tedbirleri almak, ateşe karşı ihtiyaç için umuma açık yerlerde imalathane ve fabrikalarda ve her dükkanda bulundurula-

(1) Bu fıkranın başına, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı KHK'nin 21 inci maddesi ile "Gıda maddeleri üreten işyerleri hariç" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir. Sözkonusu KHK 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Kanunla değiştirilerek kabul edilmiş ancak, bu hüküm Kanun metninde yer almamıştır.

cak tertibatı ve vesaiti tayin ve ilan ile ihzar ve ifa ettirmek, yangını tarassut, ihbar ve istihbar için lazım gelen tesisat ve teşkilatı yapmak, itfaiye tulumba takımlarını ve tekerlekli itfaiye vesaitini her an ihtiyaca yarar halde bulundurmak, beldeyi tehdit edecek orman yangınlarına karşı kazma, kürek, balta ve saire gibi vesaiti itfaiye bulundurmak, beldenin icap eden mahallerinde itfaiye havuzları, sarnıçları yaptırmak;

23 – Sokak, meydan, iskele, köprü, pazar, panayır yerleri gibi umumi mahalleri daima temiz tutmak, yıkamak, temiz sularla sulatmak, kışın çamur ve karları ve buzları kaldırtmak ve geçenlerin kaymamasını temin eylemek;

24 – Umumi ve hususi yerlerin süprüntülerini muntazam ve fenni vasıtalarla toplatmak, kaldırtmak ve ifna etmek;

25 – 28 Nisan 1926 tarih ve 831 numaralı Sular Kanunu mucibince su getirtmek, suları sıhhi ve temiz tutmak;

26 – Belediye hududu dahilindeki müşterek bağ, bahçe, tarla ve bostanların müşterek su kanallarını temizlettirmek, bozulan yollarını tamir ve bu husustaki masrafları alakadarlardan tahsil etmek;

Bahçe, tarla, bostanların ve umumi yerlerin su birikintilerini kurutmak ve kurutturmak, umumi ve hususi havuzların sularını şartlara uygun surette vakit vakit değiştirmek ve tazelettirmek;

27 – İhtiyaca göre umuma mahsus ücretli ücretsiz helalar yaptırmak;

Umumi ve hususi binalarda yapılması mecburi olan helaların sıhhi şartlara uygun olmasını temin ettirmek;

28 – Umumun (...) ⁽¹⁾ kullanacağı şeylerin satıldığı ve muhafaza bulunduğu mahallerin, umumun içinde yatıp kalkacağı, barınacağı veya bineceği, çalışıp işliyeceği veya hayvanlarını koyacağı yerlerin sıhhi şartlara uygun olmasını temin etmek;

29 – Kanun ve belediye kararlarının mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyari olarak müracaat vakı olduğu takdirde insan, hayvan, eşya ve emlak hakkında harçlı harçsız, tıbbi, baytari, fenni muayeneler, kimyevi ve bakteriyolojik tahliller yapmak ve şeraiti sıhhiye raporu vermek;

30 – (Mülga: 9/7/1956 - 6785/60 md.)

31 – Beldenin sokak ve meydanlarını plana ve programa uygun olarak tanzim ve ıslah etmek, sınıflarını, isimlerini, numaralarını tayin etmek, buna göre ağaçlamak, döşemek, aydınlatmak, süslemek, duracak, sığınacak, dinlenecek yerler yapmak ve iyi bir halde bulundurmak ⁽²⁾;

32 – Beldenin plana ve programa uygun, 13 Mayıs 1926 tarih ve 839 numaralı kanuna ve diğer hususi ahkama tevfikana lağım ve çukurlarını inşa ve tamir etmek ve ettirmek;

33 – Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fidanlıkları, ocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek (Bu işler için kafi mütihazs bulunamayan belediyelere alakadar mahalli daireleri yardım eder);

34 – Fakir ailelerin ikiz çocuklarına, alelümum öksüz, fakir, kimsesiz çocuklara para, hekim, ilaç, yeme, içme, giyinme, barınma, tahsil, terbiye cihetlerinden yardım etmek, fakirhastalara meccanen bakmak, ilaç vermek, fakir cenaze lerini meccanen kaldırmak, alil, işten aciz olupta bakacak kimsesi olmıyanlara bakmak;

-
- (1) Bu arada yeralan "yiyeceği, içeceği ve" ibaresi, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup, bu değişiklik 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle aynen kabul edilerek Kanunlaşmıştır.
- (2) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK.nın 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan KHK.ye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

- 35 – Alelümum belediyelere ait suları, çeşmeleri, sebilleri, arkları, havuzları, su taksim yerlerini, hazinelerini, kaynaklarını tanzim ve idame etmek;
- 36 – Belediye sınırı dahilinde umuma mahsus iskele, rıhtım ve köprüleri plana göre inşa ve idame etmek;
- 37 – Yangın yerlerini ve mahalle haline getirilecek yerleri kanun dairesinde tanzim ve imar etmek ve alelümum inşaat, tamirat ve ilavat planlarını kanuna tevfikan tetkik ve tatbik etmek;
- 38 – Alelümum sinai müessese ve fabrikaların, elektrik, tenvirat ve tesisatının, makine ve motör ve inbiklerinin kazan, ocak ve bacalarının gerek ilk önce ve gerek sonradan muttariden ve muntazaman fenni muayenelerini icra etmek, etrafındakilerin sıhhatları huzur, rahat ve malları üzerine fena tesir icra edip etmediklerini tetkik etmek, zararlarına mani olmak;
- 39 – Kanunun mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyari olarak müracaat vuku bulduğu takdirde her nevi inşaat ve tesisat için muayenei fenniye raporları ve şahadetnameleri vermek ve yahut mezkür tetkikatı yapacak müesseseye malik değilse en yakın bir müessese vasıtasıyla bu işleri temin etmek ⁽¹⁾;
- 40 – Kanuna tevfikan fenni ve sıhhi mezbaha ve teferruatından madut olan barsakhane ve saire yapmak ve işletmek;
- 41 – **(Mülga: 4/12/2003-5015/23 md.)**
- 42 – Meydan ve pazar yerleri yapmak.
- 43 – **(Değişik: 2/12/1960 - 150/1 md.)** Ete, ekmeğe, yaş meyve ve yaş sebze ile odun ve mangal kömürüne doğrudan doğruya ve kati lüzum halinde mahalli idare kurullarınca tasdik edilmek şartıyla diğer gıda ve zaruri ihtiyaç maddelerine toptan ve perakende azami satış fiyatları ve yaş meyve ve sebze mahasır olmak üzere kar hadleri tesbit etmek ve icabında 2490 ve 1050 sayılı kanunlar hükümlerine bağlı olmaksızın bu maddeleri satın almak, satmak, stok etmek veya belirli bir kar haddi dahilinde satın aldirmek, sattirmek ve ihtiyacı olanlara maksada göre dağıtmak üzere bir fon tesis ederek tanzim satış mağazaları kurmak ve hayatı ucuzlatacak sair tedbirleri almak;
- 44 – Meydan, cadde ve sokak gibi umuma ait yerlerde ilan işlerini idare etmek;
- 45 – Yetimhane, acezehane, doğum ve emzirme ve mecburi olarak meccani doğum evleri tesisat ve teşkilatı ve mahalleri Sıhhat Vekaletince tayin ve tasdik edilmek şartıyla tımarhane, fenni tebhırhane ve tathir istasyonları vücade getirmek ve işletmek;
- 46 – Yarış yerleri yapmak ve işletmek;
- 47 – Kanuna göre doğrudan doğruya veya alakadar tarafından müracaat üzerine gaz, su, elektrik sarfiyatını müş'ir saat ve aletleri veya taksimetreleri teftiş etmek; ⁽¹⁾

(1) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK. nin 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan KHK. ye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

48 – Yersiz, yurtsuz olanlara iş bulmak, bunlardan garip olup çalışmayanları memleketine göndermek, kimsesiz kadın ve çocukları korumak;

49 – Belediye varidatını tahsil etmek;

50 – Belediye hizmetleri için iktıza eden masrafları tesviye etmek;

51 – Belediye emval ve akaratını idare etmek;

52 – Sıhhi muavenet ve imdat merkezleri yapmak ve işletmek;

53 – A: Plan ve tesisatı ve mahalleri Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletince tasdik edilmek şartıyla beldenin ihtiyacıyla mütenasip ücretli, ücretsiz belediye hastanesi;

B: Ehli hayvan hastalıklarının tedavisi için hayvan hastanesi tesis etmek ve işletmek;

54 – Gençler için mahallin ihtiyacıyla mütenasip stadyumlar tesis etmek ve işletmek;

55 – Belediyeye ait eğlence yerleri tesis etmek ve işletmek;

56 – Belediyeye ait ılıcaları işletmek, deniz hamamları ve her nevi yıkanma müesseseleri açmak, açılmasına ruhsat verilenlere nezaret etmek;

(Ek: 12/6/1984 - 3019/1 md.) Yeteri kadar parasız halk plajları da açmak.

57 – Eczanesi olmayan yerlerde hususi kanuna tevfikan eczane açmak, fakirlere parasız veya ucuz ilaç vermek, ücretli ücretsiz muayenehane, dispanser vücade getirmek, fakirler için meccani doğum yardımını temin etmek üzere ebe istihdam etmek;

58 – Her nevi et, yağ, balık, zeytinyağı, peynir ve sebze ve meyva, turşu, tuzlu balık gibi muhafazası ve satılması sıhhi ve baytari şeraite tabi yenilecek şeylerin müzayedeli, müzayedesiz toptan alım ve satımının muayyen mahallerde ve belediye nezareti altında icrasını temin için haller tesis ve idare etmek (Borsa muamelatı cereyan eden mahallerde borsaya tabi mevat hakkında hususi kanun ahkamı tatbik olunur);

(Ek fıkralar: 28/6/1984 - 3033/1 md.)

Belediyelerce, gerçek veya tüzelkişilerin belediye hudutları içinde yaş meyve ve sebzelerin toptan alımı ve satımı için haller açmalarına izin verilebilir.

Nüfusu 250.000 ve daha yukarı olan belediyelerde açılacak toptancı hallerinin kuruluş, yönetim ve işleyişlerine ait usul ve esaslar, belediye meclislerince tespit olunur.

Nüfusu 250.000'den az olan belediyelerde açılacak toptancı hallerinin kuruluş, yönetim ve işleyişlerine ait usul ve esaslar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle tespit olunur.

Bu yönetmeliklerle belirlenecek esaslara aykırı hareket edenler hakkında 1580 sayılı Belediye Kanunu ile 80 sayılı Kanunun ceza hükümleri uygulanır. Toptancı hali kuracak olan gerçek ve tüzel kişilere lüzumlu krediler T.C. Ziraat Bankasınca sağlanabilir.⁽¹⁾

59 – Belediye tiyatrosu, sineması, belediye oteli ve gazinosu, halk müzeleri ve hayvanat ve nebatat bahçeleri yapmak ve idame etmek ve yaptırıp işletmek;

60 – Borsa bulunmayan yerlerde zahire pazarları ve ardiyeler yapmak ve işletmek;

61 – **(Değişik: 2/12/1960 - 150/1 md.)** Buz fabrikaları, sıhhi kar kuyuları, her çeşit gıda ve zaruri ihtiyaç maddelerinin muhafazasına mahsus soğuk hava mahzen veya depoları, umumi su depoları ve süthaneler, süt toplama merkezleriyle süt dağıtma teşkilatı tesis etmek ve bunları işletmek.⁽²⁾

(1) Bu bendin, 24/6/1995 tarih ve 552 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı hükümlerinin, yaş sebze ve meyveler konusuna münhasıran uygulanmayacağı anılan kararname ile hükme bağlanmıştır.

(2) Bu arada yer alan "ve hususi teşebbüs tarafından kurulan aynı mahiyetteki tesisleri sağlık ve teknik bakımlardan murakabe etmek" ibaresi, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup, bu değişiklik 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle aynen kabul edilerek Kanunlaşmıştır.

- 62 – Mahrukat pazarları ve ardiyeleri yapıp idare etmek;
- 63 – İktisat Vekaletinin müsaadesi alındıktan sonra mahsulat ve masnuat sergi ve panayır yerleri ve müzeleri kurmak ve işletmek;
- 64 – Mezat salonları açmak ve işletmek;
- 65 – Belediye un ve inşaat malzemesi fabrikaları vücade getirmek ve idare etmek;
- 66 – Belediye fırınları yapmak ve işletmek;
- 67 – Belediye müessesatının muhafazası altında bulunan emtia üzerine itibar ve ikraz muamelesi yapacak müessesat vücade getirmek;
- 68 – Ucuz belediye meskenleri yapmak ve belediye namına inşaat yaparak icar etmek, belediyenin inkişaf ve tevessüe müsait mahallerinde arazi alarak yeni plana göre tanzim etmek ve yeniden inşaat yapmak isteyenlere satarak ihtikara mani olmak ⁽¹⁾;
- 69 – Fakirler için yatı evleri yapmak ve idare etmek;
- 70 – Şefkat, tasarruf, memurin ve müstahdemini belediye tekaüt sandıkları tesis ve idare etmek ve şehir bankaları açmak;
- 71 – Muhtacin için iane sandıkları tesis ve idare etmek ve emvali menkule terhin sandıkları tesis etmek;
- 72 – Zabıtai belediye memuru belediye fen memuru, yapı kalfası ve yapıcı ve muhtelif meslek ustaları gibi beldenin ve belediye idaresinin muhtaç olduğu meslekler erbabı yetiştirmek üzere kurslar, dersler, gece ve hafta tatili günü dersaneleri ve ikmal ve çırak, ev kadını mektepleri açmak ve idare etmek;
- 73 – İşçiler, sanat ve mesai erbabı ve alelumum müstahdemler için iş kalemleri ve idarehaneleri tesis ve idare etmek, edeceklere de ruhsat vermek;
- 74 – Seyrüseferleri tanzim için talimatnameler yapmak;
- 75 – Fenni ve sıhhi umumi çamaşırhaneler yapmak ve yahut yapılmasına izin vermek ve bunları murakabe etmek;
- 76 – Fabrika ve iş evlerinin, amele ve meskenlerinin sıhhi teftişlerini yapmak (Bu teftiş, Devlet Demiryolları için idarenin müfettişleri ve imtiyazlı şirketler için de Hükümet tarafından mansup komiserler marifetiyle yapılır).
- 77 – (Ek: 10/6/1982 - 2678/1 md.; Mülga: 24/6/1995 - KHK - 560/21 md.; Aynen kabul: 26/5/2004-5177/36 md.)
- 78 – (Ek: 30/5/1997 - KHK - 572/4 md.) Bu maddede sayılan her türlü yapılar ve çevresinin, yolların, park, bahçe ve rekreasyon alanlarının, sosyal ve kültürel hizmet alanları

ile ulaşım araçlarının özürhüleri kullanıma ve ulaşabilirliğine uygun olarak yapılmasını sağlamak ve denetlemek,

79 – (Ek: 30/5/1997 - KHK - 572/4 md.) İmar planlarının yapımı ve uygulanması ile yapıların inşaat ve iskan ruhsatı aşamasında, Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standardına uygunluk sağlamak, uygulamaları denetlemek ve bütünlüğü sağlayıcı tedbirleri almak,

80 – (Ek: 30/5/1997 - KHK - 572/4 md.) İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak genç ve yetişkin özürhüleri için bölgenin işgücü piyasasına uygun mesleklerde, meslek ve beceri kazandırma kursları, iş eğitim merkezleri ve yaşamevleri açmak,

81 – (Ek: 30/5/1997 - KHK - 572/4 md.) Özürhüleri için, ulaşım ile sosyal ve kültürel amaçlı hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarife uygulamak, belediyelere ait ve belediyeler tarafından işletilen veya kiraya verilen büfeler, otoparklar gibi işyerlerinin özürhüleri tarafından işletilmesi konusunda kolaylık sağlamak,

82 – (Ek:8/10/1999 - KHK - 586/7 md.)

Afetlerde mülki idare amirinin emriyle gerek kendi görev sahası içinde gerekse diğer il, ilçe, belde ve köylerde kurtarma ve yardım hizmetlerinde bulunmak, afetzedelere yardımcı olmak,

Bu görev büyükşehir statüsündeki yerlerde; büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirilir.

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 2 ve 3 üncü maddelere bakınız.

Belediye vazifelerinin varidata göre belediyelere tevdi

Madde 16 – 1 - 15 inci maddenin 1 - 39, 41 - 44, 47 - 52, 56, 57, 74, 76 ncı fıkralarında sayılan vazifeler her belediye için ⁽¹⁾;

2 – 15 inci maddenin 40 ve 58 inci fıkralarında izah olunan vazife, varidatı elli bin liradan fazla belediyeler için;

3 – 15 inci maddenin 45 ve 53 üncü fıkralarında izah olunan vazifeler, varidatı iki yüz bin liradan fazla belediyeler için;

4 – 15 inci maddenin 46, 54 ve 55 inci fıkralarında izah olunan vazifeler, varidatı beş yüz bin liradan fazla belediyeler için mecburidir.

İhtiyari vazifeler

Madde 17 – 15 inci maddenin 59 - 73 üncü fıkralarında tadat edilen vazifeler belediyeler için ihtiyaridir.

Mecburi vazifelerin ifası için tasarruf

Madde 18 – 16 ncı maddenin birinci fıkrasının 5, 22 ve 25 inci numaralarında yazılı olanlarla bu maddenin 2, 3 ve 4 üncü fıkralarında yazılan mecburi vazifeleri ifa için vazifedar olan belediyenin varidatının en az yüzde onu tahsis ve tasarruf edilmek şartıyla en çok on beş sene zarfında muktazi tesisat vücade getirilir.

Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları

Madde 19 – Belediyelerin hakları, salahiyetleri ve imtiyazları şunlardır:

1 – Belediye idareleri kanunun kendilerine tahmil ettiği vazife ve hizmetleri ifa ettikten sonra belde sakinlerinin müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tesviye edecek her türlü teşebbüsâtı icra ederler.

2 – Beldenin ve belde halkının sıhhat, selamet ve refahını temin ve intizamı beldeyi halelden vikaye maksadiyle kanunların bahşettiği salahiyete müsteniden emirler vermek ve belediye yasakları koymak ve infaz ettirmek, hilafında hareketleri görülenleri cezalandırmak ⁽²⁾;

3 – Kavanini mahsusa mucibince belediye vergi ve resimlerini tarh ve Tahsili Emval Kanununa tevfikân cibayet etmek;

4 – Müktesep haklara hâlel gelmemek üzere belediye sınırı dahilinde;

A) Doğrudan doğruya yapılmak ve işletilmek şartıyla su, havagazı, elektrik, tramvay tesisâtı kurmak ve işletmek, göl, nehir, körfez ve sevahili mütecavire vapurları nakliyatını

deruhde ve ifa etmek belediyelerin hakkıdır. (Ancak belediyeler bu işlerin tesis veya işletilmesi için müddeti kırk seneyi tecavüz etmemek ve şeraiti Devletçe müttehaz kaidelere muvafık olmak üzere imtiyaz da verebilirler⁽³⁾)

B) Teşhithane tesisatı ve çöpleri paçavra ve kemikleri toplamak teşkilatını idare etmek ve ettirmek;

5 – **(Değişik: 5/7/1939 - 3666/1 md.)** Belediye hudutları dahilinde muayyen mıntakalar arasında yolcu nakil vasıtası olarak otobüs, omnibüs, otokar, tünel trolley, füniküler işletmek ve mezbahalarda kesilen etleri Belediye Meclisince tayin ve Dahiliye Vekaletince tasdik edilecek ücret mukabilinde satış yerlerine nakletmek münhasıran Belediyelerin hakkıdır.⁽³⁾

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 2 inci maddeye bakınız.

(2) Bu hükmün uygulanmasında ek 5 inci maddeye bakınız.

(3) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK.nin 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan KHK.ye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Değişik : 4/7/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen kabul : 7/2/1990 - 3612/11 md.)

Bunların, belediyelerin de iştirak edecekleri şirketler vasıtasıyla yapılması ve işletilmesi veya icara verilmesi veyahut imtiyazın devri İçişleri Bakanlığının kararına bağlıdır. Belediyeler dilerse inhisarı tazammun etmemek şartıyla bunların işletilmesine ruhsat dahi verebilir.

Hususi mahiyette elektrik tesisatı gibi işlerin yapılmasına ve umuma ait suların ihtiyaçtan fazlasının hususi istihsalatta kullanılmasına ve beldenin muayyen mevkileri arasında yük başına ücret alan nakil vasıtalarının işletilmesine, inhisarı tazammun etmemek üzere, ruhsat vermek de belediyelere aittir.

(Ek: 10/6/1982 - 2678/2 md.) 15 nci maddenin 77 nci fıkrasında belirtilen faaliyetleri yapmak üzere kurulan kombinalar için, bu fıkrada yer alan hükümler uygulanmaz.

6 – Belediyeye ait hizmetlerin ifası zımında şahsı hükmi sıfatiyle sınır dahil ve haricinde menkul ve gayrimenkul mallara tasarrufa, bey' ve şiraya, icar ve isticar, ikraz ve istikraza, teberruatın kabulüne, emsali nukut ve taahhüdatı medeniyeyi ifaya ve davaya ve sulh ve ibraya ehil olmak;

7 – Belediye daire ve şubeleri, bahçeleri, umuma ait akar olmıyan açık ve kapalı mahalleri emlak vergisinden müstesna olmak, belediye vergi ve resimleri ile hidematı ammeye muhtas ve akar olmayan emval ve eşyası üzerine haciz konulmamak;

8 – Belediye emvalini zimmetine geçirenler, Devlet emvalini zimmetine geçirmiş olanlar hakkındaki ahkama tabi olmak;

9 – Belediyece alınacak, verilecek menkul ve gayrimenkul emvalin mubayaası, fûruhtu, mübadelesi, icarı, imarı, müzayede, münakasa ve ihalesi, usulü muhasebesi, tanzim edilecek nizamnamelere tabi olmak.

Belediye bu haklarını ve salahiyetlerini kanunların vaz ettiği kuyut ve şerait dahilinde kullanır.

10 – **(Ek: 9/7/1953 - 6124/1 md.)** Hasılı,

a) Tasdikli imar planlarının tatbıkı dolayısıyla yapılacak istimlak bedellerinin tediyesine,

b) İstimlakin gayesine veya imar planına uygun olarak yapılacak tesislerin meydana getirilmesine,

Tahsis olunmak üzere belediyelerce en çok (20) yılda itfa olunmak kaydiyle ve Türkiye Emlak Kredi Bankası kefaletiyle aşağıdaki esaslar dairesinde tahvil çıkarılabilir:

A) İhraç muameleleri Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından yapılacak olan bu tahvillerin hasılı mezkür Banka nezdinde alakalı belediyeler namına açılacak hesaplarda

toplanır ve belediyelerin vereceği ödeme emirleriyle munhasıran bu fıkrada gösterilen istihkak ve ödemelerde kullanılır.

B) Bir veya mütaaddit tertiplerde ihraç edilebilecek olan bu tahvillerin itibari resülmali son çıkarılmış Devlet tahvilleri faizinden yukarı olmamak üzere tesbit edilecek faiz miktarı, itfa süresi, ihraç fiyatı ve diğer hususları, kefalet mukabili olarak Türkiye Emlak Kredi Bankasına gösterilecek maddi teminatın mahiyeti ve kıymet ve miktarı ve bu Bankanın ifa edeceği hizmetler mukabili alacağı ücret adı geçen Banka ile belediyeler arasında aktedilecek mukaveleler ile tayin ve tesbit olunur.

C) **(Değişik :7/2/1990 - 3612/11 md.)** Yukarıda (B) bendine göre tahvil çıkarılması hakkında belediye meclislerince alınacak kararlar vali tarafından mütalaasıyla birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının da mütalaası alındıktan sonra İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Başbakanın onayı ile kesinleşir.

D) İmar planının tatbiki için yapılmış istimlak neticesinde belediyenin eline geçecek gayrimenkuller ile bunlar üzerine kurulacak tesislerin gelir ve satış bedelleri ve bu gayrimenkullere ait şerefiyeler tahvillerin yıllık mürettebatına karşılık olmak üzere Türkiye Emlak Kredi Bankasına yatırılır.

E) Belediyelerin yapacakları istikrazlar ile ivaz mukabili yapılacak bağışlar ve asker aileleri gelirleriyle borçlar karşılığı ve kanuni hisseler hariç olmak üzere ihraç edilecek tahvillerin ikramiye, faiz, itfa ve komisyon taksitleri olarak Bankaya ödeyecekleri senelik miktardan aşağı olmamak ve belediye bütçelerinin yüzde onunu geçmemek üzere belediye bütçelerinden ayrılacak tahsisat belediye hesabına Bankaya yatırılır.

Yukarıki fıkra gereğince ayrılacak tahsisat bütçelerine mevzu olmadığı takdirde alakalı vekaletler bu bütçeleri tasdik etmez.

F) Bu tahvillerin ihracına mütaallik her türlü ilanlar ve muvakkat kati tahviller ve bunların kuponları ile tediyelerine mütaallik evrak ve senetler, faiz ve itfa bedelleri ve kefalet ve diğer muameleler istikrazın tamamen itfasına kadar her nevi vergi ve resim ve harç bakımından her tertibin ihracına takaddüm eden en son Devlet iç istikraz tahvillerinin tabi olduğu muafiyet hükümlerine tabidir.

G) Tahvillerin bedelleri tediyeleri lazım geldiği tarihten itibaren (10) ve ikramiye ve faizleri (5) sene sonra zamanaşımına uğrar.

H) Bu tahviller, tahvili çıkaran belediyenin yapacağı gayrimenkul satışlarında satış bedeline mahsuben verilebileceği gibi o belediyenin artırma ve eksiltmelerinde geçici ve kati teminat olarak kabul edilir.

İ) Bu tahviller hasılatı muhtelif kanunlarla belediye gelirlerinden ayrılan hisselerin hesabında nazarı itibara alınmaz.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Belediye Meclisi

A - Teşkilatı

Meclisin müddeti

Madde 20 – Belediye meclisleri intihap devreleri dört sene olmak üzere intihap hakkını haiz hemşeriler tarafından doğrudan doğruya intihap olunur⁽¹⁾.

Meclis azasının adedi

Madde 21 – Umum nüfusu (3000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine 12, umum nüfusu (3000) den (5000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine (3000) den yukarı her beş yüz nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (5000) den (10000) ne kadar

olan beldelerde belediye meclislerine (5000) den yukarı her bin nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (10000) den (25000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (10000) den yukarı her (3000) nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (25000) den (50000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine (25000) den yukarı her (5000) nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (50000) den (100000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (50000) den yukarı her

(10000) nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu(100000)

(1) 18/1/1984 tarih ve 2972 sayılı Kanun'un 8. maddesi ile mahalli idareler seçimlerinin beş yılda bir yapılacağı hükme bağlanmıştır.

den yukarı olan beldelerde (100000) den yukarı her (25000) nüfus için zamimeten bir aza intihap olunur ⁽¹⁾.

(Ek fıkra – Ek: 19/7/1963 - 307/2 md; mülga: 18/1/1984 - 2972/37 md.)

Madde 22 – (Mülga: 18/1/1984 - 2972/37 md.)

B – Belediye intihabı hakları

Madde 23 – (Mülga: 19/7/1963 - 307/4 md.)

Madde 24 – A) (Mülga: 18/1/1984 - 2972/37 md.)

B) (Mülga: 18/1/1984 - 2972/37 md.)

Belediye başkanları bu görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin genel merkezlerinde vazife alamıyacakları gibi il ve ilçe idare kurulu başkan ve üyeliklerinde de bulunamazlar.

Madde 25 – (Mülga: 19/7/1963 - 307/4 md.)

Mebusluk, encümeni daimi vilayet ve belediye azalığı

Madde 26 – (Değişik: 19/7/1963 - 307/3 md.)

Cumhuriyet Senatosu üyeliği, milletvekilliği, il genel meclisi üyeliği, köy muhtarlığı ile belediye meclisi üyeliği veya belediye başkanlığı bir şahıs uhdesinde birleşemez. Bu niteliği haiz bir kimse belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine seçildiği takdirde, seçim sonucu kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün zarfında tercih hakkını kullanmazsa belediye başkanlığını veya belediye meclisi üyeliğini reddetmiş sayılır.

Belediye meclisinde üye veya belediye başkanı iken Cumhuriyet Senatosu üyeliğine, Milletvekilliğine veya il genel meclisi üyeliğine seçilen kimse seçim sonucunun bildiriminden itibaren 15 gün içinde tercih hakkını kullanmazsa belediye meclisi üyeliğinden veya belediye başkanlığından istifa etmiş sayılır.

Bir mecliste birleşemiyenler

Madde 27 – (Değişik: 26/1/1944 - 4520/1 md.)

Ana, baba, büyük ana, büyük baba, evlat, torun ve kardeş, karı, koca ve bu derecedeki sıhri hısımlar bir mecliste birleşemezler.

Bir mecliste birleşmesi caiz olmıyanlar intihap edilmiş oldukları takdirde en ziyade rey kazanmış olan, bu da müsavi ise evli olan ve evli olanlardan da çocuğu çok olan azalık sıfatını alır.

Çocuk adedinin de müsavatı halinde kur'a çekilir. İntihaptan sonra sıhriyet peyda edenler de aynı hükümlere tabidir.

Azalığı kabul etmeyenlerin cezası

Madde 28 – Belediye meclisi azalığına intihap edilipte sıhhi esbap veya beldeden müfarekata mecburiyet gibi bir mazereti olmaksızın son dört sene zarfında bir senelik meclis azalığını ifadan imtina edenler meclis kararıyla dört sene için aza intihap olunmak hakkından mahrum olurlar. Belediye meclisinin bu husustaki kararına razı olmayan alakadaranın, kararın usulen tebliği tarihinden itibaren bir ay zarfında mahalli mahkemei asliyesine; bulunmayan yerlerde sulh hakimine müracaatla meclis kararına itiraza hakları vardır. Mahkemenin veya sulh hakiminin kararı katidir.

Sabık reis ve azanın riayete mecbur olduğu hususlar

Madde 29 – Belediye reisleri veya belediye azası riyaset veya meclis azalığından çekilip üzerinden bir sene geçmedikçe mensup olduğu belediye aleyhine münferiden veya müştereken dava vekaleti deruhde edemez, mensup olduğu bele-

(1) 18/1/1984 tarih ve 2972 sayılı Kanun'un 5,6,7. maddeleri ile bu hükümler yeniden düzenlenmiştir.

diye bütçesinden maaşlı veya ücretli bir vazifeye tayin edilemez, münferiden veya müşareket suretiyle mensup olduğu belediyeye ait bir iş taahhüt eyleyemez. Belediye reisi ve belediye azası, Avukatlık Kanununun 9 uncu maddesi mucibince reislik ve azalık müddeti esnasında vaziyet etmiş buldukları veya itayı rey eyledikleri mevadda mütaalik deaviyi kabulden memnudur.

Azalık şartları zail olursa

Madde 30 – Aza olmak için lazım gelen şartlardan her hangi birine hanel geldiği takdirde azalık sıfatı zail olur. Ancak azalık sıfatının her hangi bir surette zevaline, azadan birinin müstafi addine veya istifasının kabulüne meclis karar verir.

C- intihap muamelatı

Seçim süresi ve bitimi

Madde 31 – (Değişik: 29/4/1946 - 4878/1 md.)

Belediye Meclisi seçimi Eylül ayında yapılır. Fesih ve iptal ve istifa suretiyle Meclis vaktinden evvel dağılırsa yeni meclisin seçimine bunların bildirildiği tarihten itibaren bir ay içinde başlanır ve bu takdirde seçim işlerine ait süreler seçimin başladığı günden hesaplanarak Belediyece ilan olunur.

Madde 32 – 44 – (Mülga: 7/7/1950 - 5669/2 md.)

Meclis vazifesinin encümen tarafından ifası

Madde 45 – (Değişik: 19/7/1963 - 307/3 md.)

Meclis üyeliklerinden herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde belediye başkanı meclise katılacak olan yedek üyenin adını ilçe seçim kurulu başkanlığından yazılı olarak sorar ve alınacak cevaba göre sırası gelmiş olanı üyeliğe davet eder. Bunlar geri kalan süreyi tamamlarlar.

Boşalan asıl üyelik bir siyasi partiye aitse, davet edilecek yedek üye de o siyasi partiden olur

Madde 46 – 52 – (Mülga: 7/7/1950 - 5669/2 md.)

E - Belediye meclisinin feshi

Meclisin feshi

Madde 53 – (Değişik: 19/7/1963 - 307/3 md.)

Belediye meclisi;

1. Kanunen belirli olan olağan ve olağan üstü toplantılar dışında toplanırsa,
2. Kanunen belirli olan yerden başka bir yerde toplanırsa,
3. Kanunen kendisine verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinir ve bu hal belediye meclisine ait işleri sekteye veya gecikmeye uğrattırsa,
4. Siyasi meseleleri müzakere eder veya siyasi temennilerde bulunursa,

İçişleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştay'ın kararı ile fesholunur. Bu takdirde yeni belediye meclisi seçimine gidilir. Seçilen meclisler eskisinden geri kalan süreyi ikmal ederler.

İçişleri Bakanlığı lüzum gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilinceye kadar meclis toplantılarının tehirini de ister. Danıştay'ca bu husus en geç iki ay içinde karara bağlanır.

Yukarıdaki bentlerde açıklanan fiil ve işlemlere katılan belediye başkanlarının da Danıştay kararı ile görevine son verilir.

F – İçtimalar, müzakereler, kararlar

Meclisin adi ve olağanüstü toplantısı

Madde 54 – (Değişik: 29/4/1946 - 4878/13 md.)

Meclisin adi toplantısı Ekim, Şubat ve Haziran ayları başlarında olmak üzere yılda üç defadır.

Bütçe görüşmesine rastlıyan toplantı süresi en çok 30 gün olup, diğer toplantıların süresi en çok 15 gündür. Bu sürelerden önce iş bitmezse vali 15 günü aşmamak üzere görüşme sürelerini uzatarak sebeplerini İçişleri Bakanlığına bildirir. Önemli ve acele bir iş çıkarsa belediye başkanının yazılı çağrısı veya üyeden üçte birinin gerekçeli teklifi veyahut valinin doğrudan doğruya çağırması üzerine meclisler olağanüstü toplanırlar. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konudan başka bir iş görüşülemez.

Ruzname

Madde 55 – Adi ve fevkalade içtimaların ruznamesi belediye reisi tarafından en az bir hafta evvel umum belediye azasının beldedeki adreslerine gönderilir ve mahalli gazeteler ve sair münasip vasıtalarla ilan edilir. Müstacel hallerde bu müddet üç güne indirilebilir.

Açık ve gizli toplanmalar

Madde 56 – Meclis müzakeresi açıktır. Reis veya aza tarafından teklif vukuunda meclisin ekseriyetle vereceği karar üzerine gizli celse yapılabilir. Açık ve gizli celselerdeki karar hulasalarının mahalli en büyük mülkiye memuruna verilmesi ve kararların verildiği tarihten itibaren kırk sekiz saat zarfında hulasalarının belediye kapısına asılmak suretiyle neşir ve ilanı meşruttur. Yapılacak gizli celseden ve ruznamesinden en büyük mülkiye memuruna malûmat verilir. Bunlar, gizli celselere bizzat girebilecekleri gibi bir memur da gönderebilirler.

Müzakere edilecek maddelerin reis tarafından meclise verilmesi, azanın teklif hakkı

Madde 57 – Belediye meclisinde müzakere olunacak maddeler reis tarafından meclise tevdi olunur.

Azadan her biri dahi belediyeye ait vazaif cümlesinden bulunan maddelere dair tekliflerde bulunabilir. Teklif, meclisce kabul edilirse ruznameye alınır.

Meclise reis riyaset eder, reis vekilleri

Madde 58 – Belediye meclisine belediye reisi riyaset eder. Reis meclisi miadı kanunisinde küşat, müzakereleri idare, kararları istihsal ve ilan ve tebliğ ve hitamı mesaiyi beyan eyler.

Meclis her Teşrinisani içtimasında içlerinden iki reis vekili ve lüzumu kadar katip intihap eder. Reis bulunmazsa birinci reis vekili, bu da bulunmazsa ikinci reis vekili reislik vazifesini yapar.

Müzakere için yarıdan fazla aza bulunması

Madde 59 – Meclis, azayı mürettep adedinin yarısından fazla aza hazır bulunmadıkça müzakere icra edemez. Kararlar mevcut azanın ekseriyetiyle ittihaz olunur. Reylerde müsavat vukuunda reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Azadan her biri bizzat reyini verir. Bütçe müzakeratında esami tayini ile rey verilir. Meclisin çalışma usulü Dahiliye Vekaletince bir talimatname ile tesbit olunur.

Reis ne zaman yerini reis vekiline bırakır

Madde 60 – Belediye reisinin bir senelik icraatına dair meclise vereceği raporun müzakeresi esnasında meclise müntahap reis vekili tarafından riyaset olunur.

İstizah

Madde 61 – (Değişik: 19/7/1963 - 307/3 md.)

Belediye meclisi üyelerinin her biri belediye işleriyle ilgili herhangi bir husus hakkında meclis başkanlığına önerge vererek gensoruda bulunabilir. Gensoru önergesi münderecatı meclis üye tamsayısının çoğunluğunca varit görüldüğü takdirde gündeme alınır ve üzerinden 3 tam gün geçtikten sonra belediye başkanları veya memur edecekleri kişiler gensoruya meclis önünde cevap verirler.

Cevap meclis üye tamsayısının 2/3 çoğunluğunca yeter görülmediği takdirde 76 ncı madde uyarınca işlem yapılır.

Encümenler

Madde 62 – Belediye meclisi her içtima müddeti için ruznamelerdeki meseleleri tetkik etmek üzere encümenler teşkil edebilir. Encümenler mütalaalarını o içtima müddeti içinde meclise bildirirler.

Hesapların teftişi için seçilen azanın vazifesi

Madde 63 – Meclis lüzum görürse içlerinden bir kaç azayı hesabat ve muamelatı teftişe memur edebilir. Bu teftiş heyeti hariçtekı mütehassıslardanda istifade edebilir. Neticei teftişat nihayet ertesi içtimanın bidayetinde belediye reisinin de mütalaası alındıktan sonra meclise arz olunur.

Reisin sorulan suallere cevap vermek mecburiyeti

Madde 64 – Belediye reisi belediyeye ait işlerden meclise lazım gelen izahatı ve sorulan suallerin cevaplarını vermeğe mecburdur. Reis bu suallerin cevaplarını vermeğe encümen aza ve devair rüesasını da memur edebilir. Verilen izahlar ve cevaplar kafi görülmediği takdirde meclis re'sen encümen azasından sual sorabilir.

Meclisin nizam ve intizamı

Madde 65 – Meclis reisi meclisin nizam ve intizamını temin ile mükelleftir. Dahili nizamname hükümlerini bozan aza hakkında bu nizamnameye göre muamele yapar. Müzakereyi dinlemeğe gelenlerden nümayiş ve gürültü yapanlar içtima salonundan çıkarılır. Reis bu hususta belediye zabıtasını istihdam eder.

Azanın karara iştirak edemeyeceği meselelerin müzakereleri

Madde 66 – Meclis azası mukavelename ile alakadar olduğu hususatta kendisinin veya (27) inci madde mucibince kendisiyle bir mecliste içtimayı caiz olmayan akrabasının tahtı tasarrufunda bulunan emlakın, istimlak, isticar ve mubayaasında müzakerata iştirak edemez.

Zaptın imzası

Madde 67 – Belediye meclisinin müzakeratını kayda mahsus olan zabıtnamesi her müzakereyi mütaakıp meclis reisi ve meclisçe azalar arasından müntehap katipler tarafından imza olunur.

Meclis müzakeresinde ekseriyet olmazsa

Madde 68 – Belediye meclisinin içtimasında mürettep azanın ekseriyeti hazır değılse meclis reisi meclisi tatil ve enaz üç gün sonra içtima etmek üzere günü tesbit ve mahalli vasıtalarla ilan eder. İkinci içtimada kaç aza olursa olsun mevcut aza ile müzakere yapılır ve karar verilir.

Mazeretsiz devam etmeyen aza

Madde 69 – Birbirini mütaakıp üç içtima gününde bilamazaret içtimalarda hazır bulunmayan aza meclis kararıyle istifa etmiş addolunur.

Meclisin müzakere edeceği ve karar vereceği işler

Madde 70 – Meclis aşağıda gösterilen işleri müzakere eder bunlar hakkında karar verir:

- 1 – Bütçe,
- 2 – Kati hesap,
- 3 – On beşinci maddenin 30,31,32 inci fıkralarındaki mesai programı,
- 4 – Tahsisatı munzamma veya bütçede tadilat veya fasıldan fasıla münakale,
- 5 – İkrazlar, istikrazlar,
- 6 – Senesi içinde ödemek şartıyla avanslar,
- 7 – Kanunlarla vazedilmiş olan belediye vergi ve resimlerine ait tarifeler,
- 8 – Belediye vergi ve resimlerinin taallük ettiği hususat haricinde belediye dairesi tarafından ifa olunacak hizmetlere mukabil alınacak ücret tarifeleri,
- 9 – Beldenin müstakbel şekli, umumi imar programları, mecari, hava gazı, su, elektrik, tenvirat tesisatı mesaili, ⁽¹⁾
- 10 – Üç seneden fazla müddetle veya on bin liradan fazla bedeli senevi ile akdedilecek icar ve isticar mukaveleleri,
- 11 – Menafii umuma mahsus belediye gayrimenkul emvalinin bir hizmete tahsisi, ciheti tahsisinin tebdil veya akar haline ifrağı,
- 12 – İvaz mukabilinde vukubulacak teberruatın kabulü,
- 13 – Müddeabihi bin liradan fazla olan davaların sulhan tesviyesi,
- 14 – Menafii umuma ait olmak üzere belediye namına verilecek imtiyazat mukaveleleri,
- 15 – Belediye zabıtası talimatnamelerinin tetkik ve tasdikı,

16 – Kanunen belediyeye mürettep vazife ve salahiyetler dahilinde olmak şartıyla reis tarafından tevdi ve azadan bir veya bir kaçı tarafından teklif edilen mevaddı saire.

Meclis kararlarının tasvip ve tasdiki

Madde 71 – Yetmişinci maddenin 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 13 üncü fıkralarında gösterilen işler ve 15 inci fıkrada mezkür belediye zabıtasına mütaallik talimatnameye ait olan belediye meclisleri mukarreratı, mahalli en büyük mülkiye memurunun tasvibiyle mer'iyet kesbeder.

Bu memurlar mezkür kararları bir hafta zarfında tasdik etmedikleri takdirde belediye meclisinin tetkik talebi üzerine Şürayı Devlet tarafından bir ay zarfında verilecek kararlar katidir.

25 seneden fazla ikraz ve istikraz kararları

Madde 72 – 25 seneden fazla bir müddet için yapılacak ikraz veya istikraz kararları vilayet idare heyetinin mütalaası üzerine valinin tasvibi ve Şürayı Devletin kararıyle mer'iyet kesbeder.

Meclisce kati olarak verilen kararlara itiraz

Madde 73 – Belediye meclisleri tarafından ittihaz edilen mukarrerattan 71, 72 inci maddelerde yazılı olan hususattan gayrı mevadda mütaallik meclis mukarreratı katidir. Ancak bu kabil mukarrerata usulen ilan tarihinden itibaren on gün

(1) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK.nin 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan KHK'ye aykırı kükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

zarfında vilayet merkezi olmayan beldelerde belediye reisi veya alakadarlar tarafından vilayete; vilayet merkezi olan beldelerde belediye reisi veya alakadarlar tarafından Dahiliye Vekaletine müracaatla itiraz olunabilir. Vilayete işar olunan itirazlar kaymakamın mütalaası alındıktan sonra vilayet idare heyetince nihayet on beş gün zarfında; vilayet merkezi olan beldelerde Vekaletine yapılan itirazlar valinin mütalaası alındıktan sonra nihayet bir ay zarfında Şürayı Devletçe tetkik ve bir karara raptolunur. Yapılan itiraz ve müracaatların yukarıda yazılı alakadar makamlarca tetkiki neticesine kadar vali meclis kararlarının tatbik ve icrasını tehir ettirebilir.

Hükümsüz bırakılacak maddeler

Madde 74 – Adi ve fevkalade içtimalar haricinde veya vazife ve salahiyeti kanuniye hilafında veya Devlet kanun ve nizamnamelerine mugayir olarak itihaz edilen mülhakat meclisi kararları valinin talebi üzerine vilayet idare heyeti tarafından, vilayet merkezi olan mahallerde Dahiliye Vekaletinin talebi üzerine Devlet Şürasınca tetkik olunarak tasdik veya iptal olunur.

Meclisin, mütalaa beyanına, karar vermeğe mecbur olduğu hususlar ve temenni kararları

Madde 75 – Belediye meclislerinin rey ve mütalaa beyanına mecburiyetleri kanun ve nizamlarla tasrih edilmeyen hususatta mahalli en büyük mülkiye memurunun vakı olan müracaatı üzerine belediye meclisleri rey ve mütalaalarını beyana mecburdurlar. Beldenin menafine mütaallik işler için belediye meclisleri mahalli en büyük mülkiye memurları vesatatiyle talep ve temennilerini alakadar Devlet dairelerine iblağ edebilirler.

Reisin senelik raporu

Madde 76 – (Değişik: 19/7/1963 - 307/3 md.)

Belediye başkanı belediye meclisine her toplantı dönemi başında meclis kararlarının uygulanmasına, belediyenin mali durumuna, akdedilmiş ve mevcut taahhütlerin ifa şekline dair senelik bir çalışma raporu verir.

Meclis, rapordaki izahatı meclis üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile yeter görmezse, yetersizlik kararı ile müzakereleri kapsıyan tutanak aynen meclis birinci başkanvekili onun bulunmaması halinde ikinci başkanvekili tarafından mahalli en büyük mülkiye amirine gönderilir.

Vali, bu dosyayı il merkezi olmayan yerlerde kaymakamın, il merkezi olan yerlerde kendisinin gerekçeli ve kanaatli mütalaasıyla bir ay zarfında karar verilmek üzere Danıştay'a sunar.

Danıştay'ca yetersizlik kararı verildiği takdirde belediye başkanı düşer.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Belediye Encümeni

Encümende bulunanlar

Madde 77 – Belediye encümeni, belediye reisi ile müntehap encümen azasından ve 88 inci maddede yazılı daire reislerinden teşekkül eder. Belediye encümenine mensup azanın nısfını tecavüz etmemek ve ikiden aşağı olmamak şartıyla belediye meclisleri tarafından kendi azası arasından lüzumu kadar fahri aza intihap olunur. Müntehap fahri encümen azasının müddeti bir senedir. Meclisçe lüzum görülürse fahri encümen azalarına hakkı huzur verilir. Hakkı huzurun miktarını meclis tayin eder.

Belediye zabıta amiri ve belediye müfettişleri encümene dahil değildirler.

Reislik, ekseriyet, içtima gününü tayin, gelen işleri bir hafta içinde müzakere

Madde 78 – Encümen belediye reisinin veya tevkil edeceği zatın riyasetinde adedi mürettebin yarısından fazlasının huzuriyle toplanır ve ekseriyetle ittihazı karar eder. Encümen içtima günlerini kendisi evvelce tesbit eyler ve muayyen günlerde muntazaman içtima eder. Encümene havale edilmiş olan evrakın nihayet bir hafta içinde müzakere edilmesi mecburidir.

Hesapların tetkiki

Madde 79 – Encümen heyeti her üç ay için müntehap azası arasından ikisini; muhasebe, kayıt ve hesaplarını laakal on beş günde bir teftiş ve murakabeye memur eder. Bu murakıplar teftiş ve tetkikleri neticesini raporla encümene bildirirler.

Azanın karara iştirak edemeyeceği meselelerin müzakeresi:

Madde 80 – Encümen azaları hususi surette alakadar oldukları meselelerin müzakeresinde bulunamazlar.

Reis ve encümen azasının mesuliyetleri

Madde 81 – Belediye reisi beldenin umumi muamelat ve idaresinden, encümen azası vazifelerinden dolayı meclise karşı mesuldürler.

Encümenlerin teşkil edeceği tetkik heyetleri

Madde 82 – Belediye encümeni encümene ait tetkikleri kolaylaştırmak üzere encümen azası arasından tetkik heyetleri teşkil edebilir.

Encümenin vazifeleri

Madde 83 – 1 - Belediye reisi tarafından hazırlanan bütçenin ilk tetkiki.

2 – Aylık icmallerin tetkik ve murakabesi, müzayede, münakasa şartnamelerinin ve ihalelerin ve pazarlık kararlarının tetkik ve tasdikı kati hesap hakkında meclise mütalaa beyanı ve muhasebe hesaplarını tetkik ile zimmet ve beraet hakkında mazbata tanzimi.

3 – İstimlak edilecek yerler hakkında hususi kanuna tevfikan karar itası.

4 – Gayrimelhuz masarife ait tahsisatın sarf mahallerinin tayini.

5 – Bütçede bir fasıl dahilindeki maddeler arasında münakale icrası.

6 – Belediyelere verilen vazifelerin ifasını temin için belediye tenbihleri ısdarı.

7 – Nakliye vesaitine mahsus ücurat ve tarifelerle, zaruri havayice mahsus narhların tesbiti.

8 – Belediye menkul emvalinden icap edenlerin müzayede kaimeleriyle satışa çıkarılması.

9 – Belediye cezaları hakkındaki kanunlara tevfikan ceza takdiri.

10 – Belediye memurlarının intihap, terfi, idareten tecziye veya taltifleri ve azil ve tekaüde sevkleri hakkında belediye riyasetinden vakı olacak tekliflerin tetkiki ve karara raptı.

(Ek: 5/3/1932 - 1929/1 md.) "İşbu vazifelerden maada Belediye Kanununda musarrah olmayıp da muhtelif hususi kanunlarla belediye meclislerine verilen vazifeler meclisler toplu bulunmadığı zaman, belediye encümenleri tarafından tetkik ve karara raptolunur."

Encümene reis tarafından verilmeyen işler için encümen karar veremez

Madde 84 – Reis tarafından havale ve tevdi edilmeyen hususat hakkında encümen karar veremez.

Encümen azasının müstafa addi

Madde 85 – Mazeretsiz sıra ile üç içtima günü içtimada bulunmayan encümen azası istifa etmiş sayılır.

Kati hesap cetvelleri

Madde 86 – Belediyenin kati hesap cetvelleri ait olduğu senenin hitamından itibaren altı ay içinde belediye encümeni kararıyla belediye reisi tarafından tetkik ve tasdik olunmak üzere meclise verilir.

Reisin encümen kararlarına itirazı

Madde 87 – Belediye reisi encümen mukarraratını kanuna ve menafii umumiyeye muhalif gördüğü takdirde kararın icrasını tehir ile evrakı idare heyetlerince tetkik olunmak üzere mahalli en büyük mülkiye memuruna tevdi eder.

İdare heyeti kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün zarfında belediye reisi veya encümen tarafından yapılan itirazlar, vilayet merkezi olmayan beldeler için vilayet idare heyetince; vilayet merkezi olan beldeler için de evrakın geldiği günden itibaren bir ay içinde Şürayı Devletçe tetkikat yapılarak karara raptolunur.

BEŞİNCİ FASIL

Belediyelerde İcrai Vazifeler

A – Belediye heyetleri, memur ve müstahdemleri

Belediye baş amirleri, memur ve müstahdemleri

Madde 88 – Belediyelerde reis ve lüzumu kadar muavinden sonra daire baş amirleri şunlardır:

Yazı işleri müdürü veya başkatip,

Hesap işleri müdürü veya muhasebeci,

Sihhat işleri müdürü, baş tabip veya tabip,

Baytar müdürü, baş baytar veya baytar,

Fen işleri müdürü, baş mühendis veya mühendis,

Teftiş heyeti müdürü, baş müfettiş veya müfettiş,

Lüzumu halinde zat ve hukuk işleri müdürleri veya müşavir avukat.

Belediye şubelerinde baş amirler şunlardır:

Başkatip, muhasebeci, baş tabip veya tabip, baş baytar veya baytar, baş mühendis, veya mühendis,

Bunların emri altında lüzumu kadar yazı ve hesap, fen sıhhat, baytariye, idare, teftiş, belediye zabıtası ve itfaiye memurları ile ketebe, müstahdemler ve amele bulunur.

Bunların aded, maaş ve kadroları bütçe ile tesbit ve tasdik olunur.

Reis intihabı

Madde 89 – (Mülga: 19/7/1963 - 307/4 md.)

Meclis ekseriyeti kalmadığı ve reis bulunmadığı takdirde yapılacak muamele

Madde 90 – (Değişik: 19/7/1963 - 307/3 md.)

Belediye meclislerinin dönem sonundan önce herhangi bir sebeple boşalması veya belediye meclisi üye sayısının, yedeklerin de getirilmesinden sonra meclis üye tamsayısının yarısına düşmesi hallerinde yeni seçim yapılıncaya kadar belediye meclisinin görevlerini tabii üyelerden müteşekkil belediye encümeni ifa eder.

26 Nisan 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 46 ncı maddesinin son fıkrasındaki 20 günlük süre bu seçimler için uygulanmaz.

53 üncü maddeye göre belediye meclisi toplantılarının Danıştay'ca tehirine karar verilmesi halinde dahi belediye meclislerinin görevlerini belediye encümeni ifa eder.

Reislerin vazifeden çıkarılmaları

Madde 91 – (İptal: Ana. Mah.'nin 8/2/1989 tarih ve E. 1988/38, K. 1989/7 sayılı kararı ile)

Madde 92 – (Mülga 19/7/1963 - 307/4 md.; Yeniden düzenleme: 4/7/1988 KHK 335/4 md.; İptal : Ana. Mah.'nin 8/2/1989 tarih ve E. 1988/38, K. 1989/7 sayılı kararı ile)

Başkanvekili, geçici görevlendirme ve yeni başkan seçimi ⁽¹⁾

Madde 93 – (Değişik: 20/3/1997 - 4231/4 md.)

Belediye başkanının izin, hastalık veya görevle görev yerinden ayrılması hallerinde, başkan kendisine bu süre içinde vekalet etmek üzere bir meclis üyesini başkanvekili olarak görevlendirir.

Belediye başkanlığının boşaldığı veya başkanın görevden uzaklaştırıldığı hallerde, belediye meclisinin on gün içinde toplanması vali tarafından sağlanır. Bu toplantıda Meclis, katılanların salt çoğunluğunun gizli oyuyla ve kendi üyeleri arasından, belediye başkanlığının boşalması halinde bir başkan, başkanın görevden uzaklaştırılması halinde ise bir başkanvekili seçer. Yeni seçilen başkanın görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi kadardır; başkanvekili, yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış olan başkan görevine dönünceye kadar görev yapar.

Belediyelerin seçilmiş organları veya bu organların üyeleri hakkında görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile soruşturma veya kovuşturma açılması halinde, İçişleri Bakanı geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar bu organları veya organların üyelerini görevden uzaklaştırabilir.

Belediye başkanının, görevini mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla terk etmesi ve bu durumun mahallin en büyük mülki amirince tespit edilmesi ve İçişleri Bakanlığına bildirilmesi üzerine idari yargı tarafından bir ay içinde verilecek kararla belediye başkanı başkanlıktan düşürülür.

Mansup reisler

Madde 94 – A - (Mülga: 4/2/1948 - 5168/1 md.)

B – İcra Vekilleri Heyetince görülecek lüzum üzerine tesbit edilecek bazı beldelerden vilayet merkezi olanların belediye reisleri Dahiliye Vekaletince.

C – Vilayet merkezi olmayan yerlerin belediye reisleri mensup oldukları vilayet valileri tarafından nasbolunur ve reislikten çıkarılabilirler.

D – Bu gibi belediyelerde ve Ankarada reislik Dahiliye Vekaletinin inhası ve Reiscumhurun tasdi kiyle vali veya kaymakamların uhdesine de tevdi olunabilir. Bu takdirde 61, 76 ncı maddeler ahkamı bunlar hakkında tatbik olunmaz.

Kanun ve nizamnamelere göre belediye reislerinin reis veya aza olarak bulunmaları icap eden heyet veya komisyonlara bu gibi belediyelerde vali veya kaymakamlar azadan birini vekil olarak gönderebilirler.

E – Yukardaki fıkralarda gösterilen kaza belediye meclislerinin, 70 inci maddenin 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9 ve 13 üncü fıkralarında sayılan işler hakkında verdikleri kararlar valinin ve vilayet merkezindeki belediye meclisleri tarafından mezkür fıkralardaki işler hakkında verilen kararlar da Dahiliye Vekilinin tasdikı ile katileşir.

(1) Bu madde başlığı, 20/3/1997 tarih ve 4231 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Ankara ve İstanbul reis muavinleri

Madde 95 – Ankara ve İstanbul belediye reis muavinleri belediye reislerinin inhaları üzerine Dahiliye Vekaletince tayin olunur.

Belediye memurlarının tayini

Madde 96 – A – Ankara ve İstanbul belediyeleri erkanı ile belediye şube müdürleri belediye reisinin intihabı ve Dahiliye Vekilinin tasvibiyle ve bu yerlerdeki belediye şubeleri erkanı ve kalemler ve müesseseler müdür ve reisleri belediye reisi tarafından ve meclis emrindeki kalem memurları belediye encümeninin kararıyla belediye reisi tarafından,

B – 94 üncü maddenin (B) fıkrasındaki belediyelerin memurları valiler ve (C) fıkrasındaki belediyelerin memurları da kaymakamlar tarafından nasp ve azlolunurlar.

İstanbul ve Ankara ile 94 üncü maddenin (B) ve (C) fıkralarında yazılı olanlardan maada belediyelerde reis muavinleri ile daire ve şube reisleri ve bilümmü belediye memurları ilk içtimamında belediye meclisince tasdik olunmak şartıyla belediye reisi tarafından intihap ve tayin olunurlar.

Lüzum görülen belediyelerde reis muavinlerinin meclis azası arasından intihabı caizdir. Bu takdirde muavinlerin memuriyetleri meclisin devamı ile mukayyettir.

(Yalnız bilümmü belediye memurini sıhhiyesinin nasp ve vekalet emrine alınmaları, tebdil ve terfileri, tecziyeleri 1 Nisan 1926 tarihli ve 796 numaralı kanun ahkamına tabidir.)

Reis, encümen ve meclis arasındaki ihtilafların kati karara raptı

Madde 97 – Belediye reisi ile belediye encümeni arasında ihtilaf vukuunda belediye meclisi ihtilafatı tetkik eder ve bir karar verir. Verilen karar hakkında encümen veya belediye reisinin valiye müracaatı üzerine kaza belediyeleri için vilayet idare heyetince ve vilayet merkezi belediyeleri için vilayet idare heyetinin mütalaası alındıktan sonra Şürayı Devlet tarafından verilen ka-

rar katidir.

Belediye reisi veya belediye encümeni ile belediye meclisi arasında ihtilaf vukuunda belediye reisinin valiye müracaatı üzerine kaza belediyeleri için vilayet idare heyetince ve vilayet merkezi belediyeleri için vilayet idare heyetinin mütalaası alındıktan sonra Şürayı Devlet tarafından verilen karar katidir.

B – Belediye heyetinin vazife ve salahiyetleri

Kanun ve nizamları neşir ve ilan hükümlerini tatbik ve icra

Madde 98 – Belediye reisi mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından tebliğ edilecek bilümum kavanin, nizamât ve talimatı neşir, ilan ve işbu kavanin ve nizamât ile kendisine muhavvel hususatı ifa ile mükelleftir

En büyük belediye amiri sıfatiyle reisin vazifesi

Madde 99 – Belediye idaresinin en büyük amiri sıfatiyle belediye reisi:

A – Belediye zabıtası vezaifinin ifasını temin edecek talimat ve yasakları tatbik,

B – Meclis ve encümenin ve mafevk mercilerin kararlarını infaz,

C – Bu mercilerin tasvibine mütevakıf olmayan belediye vezaifini salahiyeti dairesinde ve mes'uliyeti altında ifa,

D – Belediyenin mahalli mahiyeti haiz selamet, sıhhat, umran, iktisat ve intizamına ait hususatı takip ve ifa eder.

Belediye mümessili sıfatıyla reisin vazifesi

Madde 100 – Belediye idaresinin şahsiyeti hükmiyesinin mümessili sıfatıyla belediye reisi :

A – Belediye emvalini idareye,

B – Varidat ve matlubatını takip ve tahsile,

C – Salahiyettar makam ve heyetin tasdikına iktiran etmek şartıyla akdi mukaveleye, sulh ve ibraya, teberruatı kabule, belediye hesabına umum medeni akitleri icraya,

D – Devair ve mehakim nezdinde müddei veya müddeialeyh sıfatıyla belediyeyi temsile veya bir başkasını tevkile,

E – Belediye bütçesinin amiri itası sıfatıyla sarf evrakını ve masarif tahakkukatını tasdik ve sarf emirlerini imzaya salahiyettardır.

Muavinlere vazife tevdi

Madde 101 – Belediye reisi kendi mes'uliyet ve nezareti altında kendine ait vezaiften bir kısmını namına tedvir ve intaç etmek üzere muavinlerine tevdi eylemek salahiyetini haizdir.

Bilümmum belediye memurları hakkında muhakeme usulü

Madde 102 – Belediye reisi ile bilümmum belediye memurları (...) vazifelerinden münbais veya vazifelerinin ifası esnasında hadis olan cürümlerinden dolayı memurin muhakematı kanunundaki ahkama tabidir.⁽¹⁾

Memurlar için yapılacak nizamname

Madde 103 – Belediye memur ve müstahdemlerinin, intihap ve istihdam, idareten tecziye, terfi ve taltifleri, vazifeden çıktıktan sonra kendilerine verilecek tekaüt maaşı ve tazminat ve irae edecekleri kefaletleri ve bunlara mütaallik hususat alakadar vekaletlerce müştereken yapılacak bir nizamname ile tayin olunur. İş bu kanunun mer'iyeti tarihinde müstahdem ve hakkı tekaütten müstefit memurların tekaütlükleri Mülkiye Tekaüt Kanunu ahkamına tabidir.

C – Belediye zabıtası

Belediye zabıtası vezaifi

Madde 104 – Belediye zabıtası belediye sınırı içinde beldenin intizam, sıhhat ve hududunun temin ve muhafazası ile mükellef olup bu sıfatla belediye kanununun ve nizam ve yasaklarının ve bunlara müsteniden verilen emirlerin ve mahkûmunbih cezaların 16 Nisan

1340 tarih ve 486 numaralı umuru belediyeye ait ahkamı cezaiye hakkındaki kanuna ve zeyillerine tevfikân infazı, on beş ve on dokuzuncu maddelerinde muharrer vazifelerin ifası ve ceraimi belediyenin takip ve taharrisi ile mükelleftir.

Belediye zabıtası kadrosu

Madde 105 – Belediye zabıtası kadrosu; belediye zabıta müdürü, lüzumu kadar muavinleri, merkez memuru, komiser ve ikinci komiser ve komiser muavinleri ile memurlardan mürekkeptir. En büyük belediye zabıtası amiri belediye zabıtası müdürüdür. Şuabata münkasım belediye şubelerinde en büyük belediye zabıtası zabıtai belediye merkez memurudur. Belediyelerde nüfuslarına ve bütçelerine göre en büyük belediye zabıtası amiri; belediye zabıtası müdürü, merkez memuru, serkomiser veya ikinci komiserdir.

Belediye zabıtası talimatnamesi

Madde 106 – 103 üncü maddede yazılı nizamnameye tevfikân belediye zabıtası memurlarının meslek, evsaf, talim ve terbiye, terfî ve terakki, nasp ve azilleri Dahiliye Vekaletince yapılacak bir talimatname ile tayin olunur.

(1) Bu maddede yer alan "...ve müstahdemleri..." ibaresi, Anayasa Mahkemesinin 9/2/1993 tarih ve E:1992/44, K:1993/7 Sayılı Kararıyla iptal edildiği için metinden çıkarılmıştır. (Bkz:19/6/1993 -21612 R.G.)

Belediye zabıtasının mercii

Madde 107 – Belediye zabıtası teşkilatı doğrudan doğruya belediye reisinin ve belediye şubelerine ayrılan yerlerde şubelere merbut teşkilat, belediye müdürlerinin emri altında bulunur.

Belediye zabıtasına karşı gelenler

Madde 108 – Belediye zabıtasına karşı gelenler Devlet zabıtasına karşı koyanlar gibi ceza görürler.

Belediye zabıtası vezaifinin Devlet zabıtasına verilmesi

Madde 109 – Devletçe lüzum görülen beldelerde belediye zabıtası vezaifi İcra Vekilleri Heyeti kararı ve Reisicumhurun tasdikı ile Devlet zabıtasına tevdi olunabilir. Bu takdirde belediye idaresi zabıta masrafına her binbeşyüz nüfusa bir zabıta memuru masrafı isabet edecek surette iştirak eder.

ALTINCI FASIL

Belediye Bütçesi

A- Varidat

Belediyelerin varidatı

Madde 110 – Belediye varidatı şunlardır ⁽¹⁾:

- 1 – Miktarı kanunlarla gösterilen belediye vergi ve resimleriyle hisse ve kesri munzamları,
- 2 – Bu kanun mucibince belediyenin ruhsata mütevakıf olan işler için meclisçe tanzim ve 70 inci maddenin 8 inci fıkrası delaletiyle 71 inci maddeye tevfikan tasdik edilen tarife ve talimat dairesinde alınacak ruhsat harçları,
- 3 – Kanunen istihsali mecburi veya ihtiyari olup belediye devair ve müessesatı tarafından tanzim ve ita kılınacak sıhhi, fenni, sınai ve zirai tetkikata, imtihan ve tecrübelere ait raporlar, şehadetnameler ve ehliyetnameler için taliplerinden 70 inci maddenin 8 inci fıkrası delaletiyle 71 inci maddede muharrer tarifât dairesinde musaddak tarifeye tevfikan alınacak harçlar,
- 4 – Tenvirat, nakliyat, su, kudreti elektrikiye, buz, soğuk hava mahzenleri, mezbaha, barsak imalatı, baca tathiratı gibi hususta tanzifatı umumiye ve saireye ait imtiyaz veya ruhsatı mutazammın musaddak mukaveleler mucibince alınacak belediye hisseleri.

5 – 114, 115, 157, 160, 161 inci maddeler mucibince belediyelere devredilen hizmetler mukabili varidat,

6 – Avarız ve hasılatı,

7 – 116 inci madde mucibince tarhedilen tesisat ve tamiratı müştereke masraflarına mukabil iştirak hisseleri,

8 – Belediye devair ve müessesatı kayıtlarının emlak ve arazi ile arsaların harita, plan ve krokilerinin suretlerini talep edenlerden 70 inci maddede muharrer tarifata göre tanzim edilen tarife mucibince alınacak harçlar,

9 – Belediye vergi ve resimlerinin taksitini miadı hulülünde ve bunların tahakkuku tahsiline tabi olmayanların talep vukuunda ödemiyenlerden 112 inci madde mucibince alınacak % 10 nisbetindeki cezalar,

10 – Belediye vergi ve resimleri ile alelumum ruhsatiye harçları mektumatından alınacak cezalar,

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 6 ncı maddeye bakınız.

11 – Gerek belediye encümenlerince hükmolunan, gerek belediye işlerinden dolayı Türk Ceza Kanununa ve kavanini hususiyesine veya işbu kanuna tevfikan mehakimi umumiyece hükmedilen para cezaları,

12 – Zaptolunan eşya bedeli,

13 – Belediye teşebbüsleri hasılatı,

14 – Müessesat hasılatı,

15 – Belediyeye ait ve işbu kanun ile kavanini muhtelif ahkâmında belediyelere devredilmiş ve edilecek menkul ve gayrimenkul emvalin her nevi hasılatı veya esmanı,

16 – Belediyelerin akteyledikleri mukavelat ve taahhüdattan mütevellit her nevi hasılat ve kavanini Devlete muvafik olarak elde edilmiş ve edilecek her nevi varidat

17 – Hafta Tatili Kanununda muharrer istisnalardan istifade edecek olanlardan senevi beş liradan elli liraya kadar yetmişinci maddenin 7 inci fıkrasına tevfikan tanzim olunacak tarife dairesinde alınacak olan ruhsatiye harcı,

18 – **(Ek: 18/6/1947 - 5116/1 md; Mülga: 25/2/1952 - 5889/8 md.)**

19 – **(Ek: 18/6/1947 - 5116/1 md.)** Yukarki fıkrada yazılı gelirlerle masraflarının karşılanması mümkün olmıyan su, elektrik, mezbaha tesisleriyle harita ve imar planı işlerini yapmak veya bu tesislerden mevcut olanları ıslah etmek veya genişletmek maksadiyle belediye meclisleri; bütçeyi tasdika yetkili makamca onanmak şartıyla, ihtiyacın derecesine göre ve belirli sıra ile, asker ailelerinden muhtaç olanlara yardım hakkındaki 4109 sayılı kanunda yazılı gelirlerin (6 ve 7 nci maddelerdekiler hariç) tahsiline karar verebilirler.

Asker ailelerine yardım işleri için 4109 sayılı kanunun 7 nci maddesindeki gelirleri tahsil etmekte veya 8 inci maddede yazılı bulunan umumi hesaptaki fondan yardım görmekte olan belediyeler sözü geçen kanunda belirtilen gelirleri asker ailelerine yardım işlerinden başka bir maksada harcıyamazlar. ⁽¹⁾

Nüfusu elli binden az olan beldelerin su, elektrik, mezbaha, harita, imar planı işlerine yukarda sayılan gelirlerin de yetmemesi halinde, 4109 sayılı kanunun 8 inci maddesinde yazılı olup İçişleri Bakanlığı emrindeki fondan bu belediyelere sırasıyle harita, imar planı, su, elektrik, mezbaha, kanalizasyon işleri için yardımda bulunulur. Yardım işinin sıralanışında yukarda sayılı hizmet neveleri dahilinde tesbit edilen masrafları en az ve masrafları müsavi olanlar arasında nüfusu en çok olan şehir ve kasabalar öne alınır.

Belediyelerde iltizam usulünün ilgası

Madde 111 – Belediyelerde mültezimlik usulü mülgadır. Her nevi belediye vergi, resim ve harçları vesaiti tahsiliye marifetiyle idare ve cibayet olunur.

Vergi ve resimleri müddetlerinde ödemiyenlerden alınacak ceza

Madde 112 – Tahakkuk muamelesi tahsilattan evvel ifa ve ikmal edilmek lazım gelen belediye vergi ve resimlerinin taksit müddetlerini tertip ve tesbite belediye meclisleri salahiyettardır.

Tayin ve ilan edilen taksit müddetleri zarfında tahriri ve resmi ihtara rağmen her taksit müddetinin son gününden itibaren azami on gün zarfında belediye kasalarına veya belediyenin irae ettiği bankalara ve müessesata tediye edilmeyen belediye vergi ve resimleri miktarı üzerine yüzde on zam ile mükelleflerden Tahsili Emval Kanununa tevfikân tahsil olunur. Tahakkuku tahsiline tabi olan belediye

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 4 ncü maddeye bakınız.

vergi ve resimlerinin belediyeye muayyen miktar teminat akçesi yatıran şirketler, müesseseler ve sair mükelleflerden işbu vergi ve resimlerin cari suretiyle mükellefler namına kredi açılarak belediye encümeninin tayin ve tesbit edeceği kati hesap devrelerinin mebdelerinde tahsile karar vermeğe belediye meclisleri salahiyyettardır. Muayyen miadında bu kabil vergi ve resimleri tahriri ihtara rağmen her taksit müddetinin son gününden itibaren tediye etmeyenlerin teminat akçelerinden tevkifatı muktaziye icra kılınmakla beraber hesabı carileri katolunur. Vergi borçları teminat miktarından fazla ise % 10 nisbetinde cezasiyle birlikte Tahsili Emsal Kanununa tevfikan istifa edilir.

Belediyenin ruhsat, resim ve vergilerine tabi işleri ruhsat almadan görenlerin cezası

Madde 113 – Kanunen belediyenin ruhsatına ve resim veya vergilerine tabi iken ruhsatname almaksızın ve belediyeye resim ve vergi veya ruhsatiye harcı vermeksizin yapılan işler, muameleler, işleyen ve işleten kimseler, satılan veya kullanılan şeyler belediyece tutulduğu vakit bunların yapılmasında, işletilmesinde, işlemelerinde veya satılıp kullanılmalarında kanunen ve nizamen ve evamiri belediyece veya hıfzıssıhha veya fennen mahzur varsa derhal menedilerek zabıt varakası tanzim ve muktazi muamele kanuniye icra ve kanunun tayin eylediği para cezası hüküm ve istifa edilir. Mahzur yoksa kanunun tayin ve tasrih eylediği yerlerde kanun ve tarifesi mucibince tabi olduğu resim veya vergiden veya ruhsat harcından maada bunların kanunda tasrih edilen miktarları üzerinden ve kanunun tasrih etmediği yerlerde tabi olduğu resim veya vergi veya ruhsat harcından maada bir kat daha para cezası mükelleften alınarak usulen ruhsatnameye raptolunur.

Madde 114 – (Mülga: 1/7/1948 - 5237/51 md.)

Kapalı çarşı ve bedesten gibi müşterek ve mürtabit emlakın tamiri

Madde 115 – Kapalı çarşı, bedesten, arasta, pasaj, cesim han ve emsali gibi örtüleri ve duvarlar ve çevreleri veya işletmeye muktazi su mecraları veya aksamı sairelerini müşterek ve mürtabit olup her parçası veya odası veya her gözü veya tahtani veya fevkani tarafları başka başka mutasarrıfları uhdelerinde bulunan ve bedii ve mimari kıymeti veya beldenin iktisat veya istihsal hayatınca ehemmiyeti mahsusa olan saraçhane, tabakhane, imalathane ve sanathane gibi emlaki müçtemia ve mürtabitayı havi vakıf olsun mülk olsun her nevi büyük binaların çatı, örtü, kubbe, kemer sayvan, sütun, cümle kapıları, methal ve mahreçleri, geçitleri, su hazineleri ve çeşmeleri ve su yollar, dahili mecraları ve sokak kaldırımları ile emsali müşterek tesisat aksamının inşa, tanzim, tamir ve termimi için ashabına tebligat icra edildikten sonra yapılmadığı takdirde bunların ifası belediyelere ait ve müterettiptir.

İnşaat ve ameliatı lazıme kable icra salahiyyettar merciin kararına iktiran ve karar kespi katiyet eyledikte musaddak evrakı keşfiyede gösterilen ameliat masarifi belediye meclisince tertip ve 70 inci maddeye tevfikan tasdik edilecek tarife mucibince her mülk için tesbit edilen iştirak hisseleri her mülkün sırasıyla mutasarrıfından veya bedeli icardan deyni nisbetinde müstecirinden meclisçe tensip edilecek taksitler raptan ve Tahsili Emval Kanununa tevfikan belediye vergi ve resimleri gibi istifa olunur.

Müstecirlerin mutasarrıflara rucu hakkı ahkamı umumiyyeye tabidir. Bu kabil emlaki müçtemia ve mürtabıadan kabili tamir ve ıslah olmayacak derecede harap veya kısmen veyahut tamamen münhedim olup mutasarrıf veya hissedarları tarafından münferiden veya müştereken tamir ve ıslahı cihetine gidilmeyerek oldu-

ğu gibi bırakılmış olanlar belediyece usulen bilistimlak yerlerinde kasaba veya şehirleri tezyin edecek müesseseler ve akarlar vücade getirilir.

Belediye hududu dahilindeki mülk sahiplerinin taahhüt ettikleri masraf nispetinde belediye hizmetlerinden istifadeleri

Madde 116 – Belediye sınırı içinde bir veya bir kaç sokak veya mahalle veya sayfiyedeki emlak sahipleri üçte ikiden fazlasının imzasıyla tahriren belediyeye müracaatla semtlerinde şose veya kaldırım veya tenvirat veya mecarı veya su hatlarının müceddeden tesisini veya belediye hizmetlerinden olan sair tesisatın teşmil veya temdidini talep etmek hakkını haizdirler. Keyfiyet belediye encümen ve meclislerince tezekkür edilerek muvafık görüldüğü ve muktazi masarif mecmuu bilhesap işbu tesisattan müstefit olan sokak ve mahallelerdeki her mülkün müsakkafat veya arazi vergisi nisbetinde meclis kararıyla 70 inci maddesinin 8 inci fıkrası mucibince iştirak hisseleri tesbit ve tevzi ve tevziat 71 inci madde mucibince tasdik edilerek tesbit edilen tesisat masarifinin yarısının defaten veya taksitlere raptentediyesini taliplerin temin veya taahhüt eylediği takdirde, kararlaştırılan tesisat icra edilmekle beraber her mülke isabet eden iştirak hisseleri sırasıyla sahiplerinden veya icar bedelinden deyni nispetinde ödenmek üzere müstecirlerinden meclis kararı veçhile defaten veya taksitlere raptent belediye vergi ve resimleri gibi Tahsili Emval Kanununa tevfikana istifa edilir.

Müstecirlerin mutasarrıflara rücu hakları ahkamı umumiyyeye tabidir. Bu madde ahkammının belediye faaliyeti hududu haricine şamil olan müessesatta tatbiki için mezkür müessesenin evvelce muvafakatinin istihsali şarttır.

B – Belediye masrafları

Belediye masrafları

Madde 117 – 1 – Belediye binası tedarik ve idamesi ve döşeme ve bakım masarifi,

2 – Belediye heyetleri memur ve müstahdemleri tahsisat, maaşat, ücurat ve müteferrikaları,

3 – Belediye zabıtası ve itfaiye masrafları,

4 – Belediye varidatının tahsil masrafları,

5 – Yol, meydan, sokak, iskele ve köprülerin inşa, tamir ve idamesi masrafları,

6 – Su ve lağım tesisatı ve işletme masrafları, (işbu masraflar azami on senelik bir programa tevfikana bütçeye vazolunacaktır.)

7 – Tenvirat masrafları,

8 – Mezarlıkların tesis ve muhafazası masrafları,

9 – Bir daire veya müessese veya hayır ashabı tarafından belediye vezafine dair işler için muaveneten veya nakten vukubulacak teberruat ile muayyen hizmetler karşılığı,

10 – Kanunlarla muayyen vazifelerin ifası için icap eden masarif,

11 – Vadesi gelen borçlar, istikraz taksitleri ve faizleri ve mahkûmunbih vacibütediye belediye borçları,

12 – Belediyenin harita, kadastro ve müstakbel şekil planının tanzimi ve yukarıdaki maddeye tevfikân mezbaha tesisi masrafları (İşbu masraflar azami on senelik bir programa tevfikân varidatın müsaadesi nispetinde bütçeye vazolunur.)

13 – Belediye emlak ve emvalinin tamir ve sigorta masrafları, belediyenin kanunen tesviyesine mecbur olduğu vergiler,

5, 6 ve 12 inci fıkralarda gösterilen tesisatın kabul edilen programa göre her seneye isabet edecek miktarı için muktazi tahsisat, (İstikraz suretiyle defaten veya tedricen vücade getirilmesi mümkün olmayan ahvalde belediyeler mezkür tesisatın istilzam edeceği masrafı her sene bütçelerine vaz'ı ve mukabili olan mebalığı bir bankada muhafaza ile mükelleftirler.)

14 – Beldenin imarına ait tesisat ve inşaatın bakım ve işletilmesi masrafları,

15 – İşbu kanununun 16 ncı maddesinde muharrer mecburi vazifelerin icrasının temini için muktazi masraflar,

16 – Belediye bütçesinden tediye edilecek olan maaş ve ücretler yekünü senevi varidatın azami % 30 unu tecavüz edemez. Görülen ihtiyaca göre ve Dahiliye Vekaletinin müsaadesiyle bu miktar arttırılabilir.

Belediyelerin ihtiyari masrafları

Madde 118 – Belediyenin ihtiyari masrafları:

Belediyenin ihtiyari olarak deruhde eylediği hidemat ve tesisatın ifa ve idamesi masraflarıdır.

Mecburi vazifeler ifa ve ikmal edilmedikçe ihtiyari vazifeler için bütçeye tahsisat vazolunamaz.

Belediyelerin ihtiyari vazifelerine ait olup bir sene bütçesine konulan tahsisatın onu takip eden senelerde tenzili veya tamamen bütçeden ihracı Dahiliye Vekaletinin tasdikına muhtaçtır.

C – Bütçenin ihzari, tasdiki, tasvibi, tatbiki ve murakebesi

Belediyelerde bütçe yılı

Madde 119 – (Değişik: 26/3/1945 - 4705/2 md.)

Belediye bütçesi, belediyenin her yılın Ocak ayı başından ertesi yılın Aralık ayı sonuna kadar bir yıla ait gelir ve giderini gösterir, belediye gelirlerinin toplanmasına, hizmetlerinin yapılmasına ve harcamalarına izin verir.

Bütçenin hazırlanması

Madde 120 – (Değişik: 26/3/1945 - 4705/3 md.)

Belediye bütçesi, belediye başkanı tarafından hazırlanarak ilgili yılın Eylül ayı başında encüme verilir. Encümen bütçeyi iki ay içinde incelemekle ödevlidir. Hazırlanan bütçe gerekçesiyle birlikte başkan tarafından Kasım ayının 1 inci günü meclise verilir.

Mecliste bütçe müzakeresi

Madde 121 – Meclis bütçe kararname metnini madde madde, varidat ve masraf cetvellerini fasıl fasıl müzakere ve bütçeyi aynen veya fasıl ve maddelerini tadilen kabul eder.

Tasdik edilen bütçenin Vekaletle gönderilmesi

Madde 122 – Mahalli en büyük mülkiye memurunun tasdikı ile katiyet kespeden bütçenin bir nüshası berayı malümat valiler tarafından Dahiliye Vekaletine gönderilir.

Bütçenin tasdiki

Madde 123 – Bütçeyi tasdika salahiyyettar makamlar, vürudu tarihinden itibaren en geç bir hafta zarfında tetkik ve tasdik ederler.

1 – Bütçe kararnamesi metninde kanun ve nizamnamelerle kabili telif olmayan madde ve ibareleri tashih,

- 2 – Belediyenin tahsile salahiyettar olmadığı varidatı tay, veya tarife ve salahiyeti kanuniye fevkinde konulan muhammenatı haddi kanuniye tenzil,
- 3 – İfası belediye vazifesi cümlesinden olmayan hidematı ve bunlara ait masarifi ihraç,
- 4 – Bütçeye konulmayan mecburi masarife ait tahsisatı ilave,
- 5 – Bütçeye mevzu varidat mecburi masrafları temine kafi değilse kanunen muayyen haddi azamiden dun olan belediye hisse, vergi ve resimlerini azami haddi kanuniye kadar usulen iblağ veya bu da kafi olmazsa ihtiyari masraflardan mecburi masraflara tahsisat nakleder.

Bu suretle aynen veya tadilen tasvip edilen bütçe katileşir. Mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından yapılan tadilata karşı belediye meclisleri Şurayı Devlete müracaat edebilirler. Bir hafta zarfında tasvip edilmeyen belediye bütçeleri doğrudan doğruya katileşmiş addolunur.

123 üncü madde haricinde bütçenin değiştirilmemesi

Madde 124 – Belediye bütçelerini tasvibe salahiyettar makamlar 123 üncü maddede gösterilen sebep ve suretlerden gayrı bir şekilde bütçeyi tağyir edemezler.

Bütçe harici sarfiyat

Madde 125 – Katileşen bütçe haricinde nispet ve miktarı kanuna uygun olmayan varidat tahsil olunursa Türk Ceza Kanununun 247 inci maddesi ahkamı tatbik olunur. Bütçe haricinde sarfiyat tazmini müstelzim olmakla beraber faili hakkında ayrıca kanuni takibat yapılır.

Bütçenin amiri itası

Madde 126 – Belediye reisleri, belediye bütçesinin amiri itasıdır. Muavinlerini de kendi mesuliyetleri altında amiri ita vazifesini ifaya mezun kılabilirler. Şubelere ayrılan belediyelerde reisler şube müdürlerine ikinci derece amiri ita salahiyeti verebilirler.

Muhasibi mesuller

Madde 127 – Belediye muhasebecileri, hesap işleri müdürleri belediye bütçesinin muhasibi mesulleridir. Belediye muhasibi mesulleri zimmetindeki matlubatın takip ve tahsili hususunda ifa olunacak muamelat Devletin ba kabil muhasipleri hakkındaki muamelenin aynıdır.

(Ek fıkralar – Ek: 12/7/1944 - 4617/1 md; Mülga : 10/3/1954 - 6349/5 md.)

İdare hesabı ve kesinhesap

Madde 128 – (Değişik: 26/3/1945 - 4705/4 md.)

Her yıl bütçesinin kesinhesabı, hesap döneminin bitiminden sonra gelen Nisan ayı içinde sorumlu muhasibin idare hesabı ile birlikte encümene verilir. İdare hesabı ve kesinhesap 70 inci ve 86 ncı maddelere göre onanır.

Muhasebe usulü

Madde 129 – Belediyelerin muhasebelerine mütaallik usul bir nizamname ile tesbit olunur.

Eski sene bütçesinin devamı

Madde 130 – Her hangi bir sebeple yeni bütçe katileşmemiş ise bu muamele ikmal olununcaya kadar eski sene bütçesi tatbik olunur.

İhtiyat akçesi

Madde 131 – Her sene belediye bütçelerine mevzu varidatın safi mitarı hesap edilerek bu safi varidatın yüzde beşi işbu kanunun neşri tarihini takip eden

mali sene iptidasından itibaren yirmi sene müddetle aynı bütçeye ihtiyat akçesi olarak vazolunacak ve belediyelere mahsus bir banka teessüs edinceye kadar hükümetin irae edeceği bir bankaya aynı mali senenin nihayetinden evvel tediye edilecektir.

İhtiyat akçesi mukabilinde avans

Madde 132 – Belediye idareleri bankaya tevdi edilecek işbu meblağdan teraküm edecek miktarın yüzde yetmiş beşine kadar icap eden miktarını her sene bütçesine tevfikân, ihtiyar edilecek imarat ve inşaat masrafları için sarfedilmek ve yine senesi içindeki belediye varidatı ile ödenmek üzere avans olarak bankadan istikraz edebilirler. Bu avansların behemehal senesi içinde bankaya iadeten tesviyesine belediye reisleri ve muhasebe amirleri ve bu hususta sıkı bir murakabe icrasına en büyük mülkiye memurları mecburdurlar.

YEDİNCİ FASIL

Birlik Tesisi

Belediye, köy ve vilayet mahalli idarelerinin birlik kurmaları

Madde 133 – Belde ve köyler, vilayet idarei hususiyeleri kendilerine kanunlarla verilen mecburi veya ihtiyari vazifelerin bir veya bir kaçını müşterek tesisat ve idare ile ifa için birlik tesis edebilirler.

Birlik nizamnamesinin katileşmesi

Madde 134 – Birlik tesisi için belde, köy, idarei hususiye meclislerinin (Belediye meclisi, köy meclisi, meclisi umumî) müttefikân kabul ettikleri birlik esas nizamnamesi valinin ve birliğe dahil olanlar başka vilayetlere mensup iseler Dahiliye Vekilinin tasdikı ile katileşir. Birliğe diğer belde ve köylerin ve idarei hususiyelerin iltihakı birlik meclisinin tasvibi, valinin tasdiki ile ve başka vilayetlere mensup iseler Dahiliye Vekilinin tasdikı ile olur.

Nizamnameye yazılacak maddeler

Madde 135 – Her birliğin bir esas nizamnamesi olacaktır. Nizamname atideki mevaddı ihtiva eder:

1 – Birliğin unvanı,

2 – İdare merkezi,

3 – Arazi itibariyle faaliyet sahasının hududu,

4 – Daimi olup olmadığı, muvakkat ise kaç sene için olduğu,

5 – Birliğe dahil olan mahalli idarelerin isimleri,

- 6 – Birlik azası olan mahalli idarelerin hukuk, vezâif ve salahiyetlerinden hangisi birliğe ve birlik icra heyetine devir ve tevdi olunduğu,
- 7 – Birliğe dahil olan mahalli idarelerin her birinin birlik meclisi için intihap edeceği aza miktarı ve bu aza miktarının tesbitine esas olan şartın kaç senede bir birlik meclisi tarafından tetkik olunacağı,
- 8 – Birliğe dahil olan mahalli idarelerin birliğin tesis ve idame masrafına ne nispette iştirak edecekleri,
- 9 – Birliğin varidatı,
- 10 – Birliğe dahil olan mahalli idarelerin ve bu mahalli idarelere tabi ahâlinin birlik müessesatından ne suretle istifade edebilecekleri,
- 11 – Birlik meclisinin senede kaç defa toplanacağı,
- 12 – Birliğin teessüsüne ve faaliyetine esas olacak diğer şartlar,

Nizamnamenin değiştirilmesi, birliğin ilgası

Madde 136 – Birlik nizamnamesinin tadili veya birliğin ilgası 135 inci madde ahkamına tabidir.

Müddetin bitmesi, birliğin ilgası halinde yapılacak muamele

Madde 137 – Birlik müddetinin bitmesi veya birliğin ilgası halinde esas nizamnamesindeki şartlara göre alakadarların sermayelerinin de birlik hukuk ve vekaibinden hisselerinin tefrik ve tayini birliğe dahil heyetlerin mütalaası alındıktan sonra birlik merkezinin tabi olduğu vilayet idare heyetine aittir.

Birlikler hükmi şahsiyeti haiz amme müesseseleridir.

Madde 138 – Birlikler hükmi şahsiyeti haiz amme müesseseleridir. Vazifelerini ifa ettikleri mahalli idarelerin bu vezaifi ifa hususunda haiz oldukları hukuk ve salahiyeti haizdirler. İşbu hukuk ve salahiyeti istimal hususunda alakadar mahalli idarelerle aralarında zuhur eden ihtilafat, vilayet idare heyetince ve birlik muhtelif vilayetlere mensup mahalli idarelerden müteşekkil ise Şürayı Devlet tarafından tetkik ve hallolunur.

Birlik meclisi

Madde 139 – Birlik umur ve muamelatını senede en az iki defa toplanarak teftiş, murakabe etmek üzere birliğin bir meclisi olur.

Meclisin intihabı aza adedi

Madde 140 – Birlik meclisi azası birliğe dahil olan mahalli idarelerin meclisleri tarafından belediye meclisi azalığı için muktazi evsafı haiz kimselerden olmak üzere azami dört sene için intihap olunur. Bu meclise birlik azası olarak mahalli idarelerin her birinden enaz iki aza intihap olunur.

Yedek aza

Madde 141 – Birlik azası olan mahalli idarelerin meclisleri, birlik meclisleri için nizamnamede mürettep miktar azanın yarısı kadar yedek aza intihap ederler.

Meclisin çalışması ve riayet edeceği maddeler

Madde 142 – Birlik meclislerinin adi ve fevkalade içtimaa daveti ve meclis reis ve katiplerinin intihabı meclis ruznamesinin tanzimi ve müzakeratının idaresi, inzibatının temini, birlik meclisinin salahiyetleri ve meclis mukarreratına birlik reis veya alakadarlar tarafından vakı olacak itiraz üzerine işbu mukarreratın birinci ve ikinci derecede tatbik ve intacı hususlarında bu kanunun 53-61 inci maddeleriyle 63-76 ncı maddeleri ahkamı caridir.

Meclisin açılması, reisin seçilmesi

Madde 143 – Birlik meclisi, birlik esas nizamnamesinin kanunen katileşmesi tarihinden itibaren nihayet iki ay zarfında birlik merkezinin tabi olduğu vilayet valisi tarafından birlik merkezinde tayin olunan günde içtima davet ve ilk içtima vali tarafından küşat edilerek meclisin reis ve katipleri intihap olunur.

Birlik meclisi tarafından kabul edilen bütçenin ve ittihaz olunan mukarreratın tatbik ve infazı ve birlik işlerinin sevk ve idaresiyle meşgul olmak üzere birlik meclisi en çok dört sene için birlik reisini ve reis vekilini intihap eder.

Bu intihap valinin ve birlik muhtelif vilayetler dahilinde ise Dahiliye Vekilinin tasdıkı ile tamam olur

Valiler ne zaman birlik resi olurlar

Madde 144 – Birliğe idarei hususiyeler de iştirak etmiş ise, reis ve reis vekili birlik merkezinin bulunduğu yerin valisi tarafından ve birlik bir kaç vilayet dahilinde ise Dahiliye Vekili tarafından tayin olunur.

Birliklere dahil olan belediyelerden birinde reislik kanunen valiye verilmiş ise birlik reisliği vali tarafından ifa olunur. Birlik azası olan belde ve köylerin ve idarei hususiyelerin belediye reisleri, köy muhtarları ve encümen reisleri birlik meclisinin tabii azasındadırlar.

Birlik encümeni intihabı

Madde 145 – Vazifeleri birlik meclisinin intihap devresi nihayetinde bitmek üzere her yeni meclis tarafından ilk içtimada meclis azası arasından dördü birlik encümen azalığına intihap olunur. Birlik reisi, encümenin tabii reisi dir.

Birlik meclisinin vazife ve salahiyetleri

Madde 146 – Belediye meclislerinin salahiyeti ve vezaifi hakkındaki ahkam birlik nizamnamesi ile birliğe verilen vazife ve hukuk ve salahiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik meclisleri hakkında caridir.

Birlik reisinin vazife ve salahiyeti

Madde 147 – Belediye reislerinin salahiyet ve vezaife hakkındaki ahkam birlik nizamnamesi ile verilen vazife ve hukuk ve salahiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik reisleri hakkında caridir.

Birlik encümeninin vazife ve salahiyeti

Madde 148 – Belediye encümenlerinin salahiyet ve vezaifi hakkındaki ahkam birlik nizamnamesiyle verilen vazife ve hukuk ve salahiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik encümenleri hakkında caridir.

(**Ek: 2/6/1934 - 2493/1 md.**) Birlik merkezi, umumi müfettişlik mıntakasında bulunursa birliğin merkezi olan vilayet valisine ait salahiyetler, umumi müfettişe intikal eder.

SEKİZİNCİ FASIL

İstanbul'da Vilayet ve Belediyenin Birleşmesi

Madde 149 – 153 – (Mülga: 10/3/1954 - 6349/5 md.)

DOKUZUNCU FASIL

Müteferrik Maddeler

Belediye teşkilatı kaldırılacak yerler, belediye intihaplarındaki nüfus esasları

Madde 154 – İkinci maddenin hükmü haricinde kalan yerlerde 1 Haziran 1930 tarihinden itibaren belediye teşkilatı mülgadır. Buralarda Köy Kanunu tatbik olunur. Belediye

mıntakasındaki nüfus miktarının her hangi bir arıza ile artıp eksilmesi belediye intihaplarına tesir yapmaz. İntihabat için her umumi tahrir neticesinde tahakkuk eden nüfus muteberdir.

Belediye intihaplarının bu kanuna göre yapılması

Madde 155 – Bu kanunun mer'iyet kespettiği sene Eylülünden itibaren bilumum belediye intihabatı tespit olunarak belediye meclisleri ve encümenleri bu kanuna göre teşkil ve belediye reisleri yeniden intihap olunur.

Nüfusu 70 binden fazla belediyelerde meclis azasına huzur hakkı verilmesi

Madde 156 – Nüfusu 70 binden yukarı belediyelerde lüzum görüldüğü takdirde Meclis azasına huzur hakkı verilir.

Bu huzur hakkının miktarını tayin eden meclis kararları Dahiliye Vekaletinin tasvibi ile kat'ileşir.

(Ek fıkra – Ek: 2/6/1930 - 1676/2 md; Mülga: 3/6/1930 - 1683/72 md.)

İmtiyazlı şirketler için belediyelere verilen mübayaa hakkı

Madde 157 – Su, elektrik, havagazı, tramvay ve emsali belediye sınırı dahilinde bulunan imtiyazlı şirketlerin mukavelenamesinde tayin olunan müddetin hitamında mukavelenameleri mucibince Devlete intikal edecek olan bilcümle tesisat ve emval bilabedel belediyelere devrolunur. İşbu şirketlerin imtiyazlı mukavelenamelerinde hükümet tarafından mübayaa hakkı için kabul edilen müddetin duhulünden itibaren belediyelerin müracaat ve talebi üzerine mübayaa bedeli belediye tarafından temin edilmek şartıyla hükümet vasıtasıyla mübayaa edilerek şirket tesisat ve emvali belediyelere devrolunur.

Belediyenin müşterek ve sıhhi işleri için mahalli idarelerle birleşmek hususunda hükümetin salahiyeti

Madde 158 – Bir beldeye civar olan yerler ile beldenin müşterek menfaatlarına taallük eden hususatta ,işin derecesine göre belediyelerle idarei hususiyeler masarifi vakıyı işbu hususatta edilecek istifadeye göre aralarında taksim ederler. Sıhhati umumiyeyi tehdit eden ahvalde idarei hususiyeye ve belediyelerin yalnız başlarına yapamadıkları mecburi vazifelerinde tarafeyni icbara hükümet salahiyattardır.

Belediye hududu dahilinde belediyelere ait mallar

Madde 159 – (Değişik: 25/2/1998 - 4342/33 md.)

Belediye sınırları içinde sahihsiz arazi mahiyetindeki seyrangah, harman yeri, koruluk ve bataklıkların ve belediye marifetiyle deniz, nehir ve gölden doldurulmuş olan yerlerin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsaları ve enkazının tasarruf, idare ve nezareti kaffei hukuk ve vecaibi ve varidatı ile beraber belediyelere devrolunur.

Mezarlıklar belediyelere aittir

Madde 160 – Metrük ve kimsesiz mezarlıklarla vakfa ait olan umumi mezarlıklar bilümmü hukuk ve vecaibi ile belediyelere devrolunmuştur. Bu kanunun neşrinden sonra belediyeler devren alıncaya kadar satılması memnudur.

Bu kanunun neşrinden evvel Evkafça taksitle satılan mezarlıkların henüz istifa edilmeyen taksit bedelleri dahi belediyelere aittir.

Belediyeler bu kanun mucibince yapılacak nizamnameye göre en çok on seneye kadar mezarlıklara ait tesisatı ikmal ederler.

Su için belediyelerce yapılacak istikrazlara Maliye Vekaletinin kefaleti

Madde 161 – Belediye vergi ve resimlerinden Devlet Varidatı ile birlikte cibayet olunanların on senelik tutarı karşılık gösterilerek beldelere fenni şartları haiz su getirmek için bu kanun hükümlerine göre Dahiliye Vekaletinin muvafakatiyle aktolunacak istikrazlara

(Veya mütahhitlerle aktolunan mukavelenamelerin mali ahkamına karşı) Maliye Vekaleti kefalet eder.

Mülga kanunlar

Madde 162 – 23 Eylül 1293 tarihli Dersaadet ve vilayet belediye kanunları, 3 Teşrinievvel 1302 ve 3 Eylül 1306 ve 2 Teşrinievvel 1336 ve 30 Teşrinievvel 1338 tarihli zeyilleri ve 17 Kanunuevvel 1328 tarihli Dersaadet teşkilatı belediyesi hakkındaki kanunu muvakkat ve 16 Şubat 1340 tarihli Ankara Şehremaneti kanunu ve bunların tadilatı ve işbu kanuna muhalif bilcümle ahkam mülğadır. 1351 numaralı kanun hükmü bakidir.

Nizamname yapılması

Madde 163 – Bu kanunun tatbiki suretleri nizamnamelerle tayin olunur.

Ek Madde 1 – (14/4/1941 - 3998 sayılı ek kanunun 1 inci maddesi hükmü olup, ek madde haline getirilmiştir.)

Merkezleri Türkiye Cumhuriyeti hudutları haricinde olupta şubeleri vasıtasıyla Türkiye dahilinde icrayı ticaret eden müessese ve teşekküllerin aylıklı veya ücretli işi ile belediye reisliği birleşemez.

Ek Madde 2 – (24/3/1950 - 5656/1 md. ile gelen ek 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Belediye meclisleri lüzum ve ihtiyaç gördükleri takdirde belediye meskenleri yapmak ve bu meskenleri belde sakinlerine kiraya vermek veya satmak işlerini mecburi belediye hizmetleri arasına koyabilirler.

Belediyeler bu maksadı sağlamak üzere bütçelerinde gerekli paraları ayırmak suretiyle döner sermaye tesisine ve kurulmuş veya kurulacak yapı ortaklıklarına katılmaya yetkilidirler.

Belediyeler bu kanuna göre yapacakları işlerde Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine bağlı değildirler.

Ek Madde 3 – (24/3/1950 - 5656/1 md. ile gelen ek 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Belediyelerce yaptırılacak evlerin tipleri, satış ve kira şartları ve kendilerine temlik yapılacak kimselerin vasıf ve tevcih sıraları belediye meclisince düzenlenecek bir yönetmelikle tesbit olunur.

Durumları 5218 sayılı kanun hükümlerine uyan kimselere de bu kanun hükümleri dairesinde mesken sağlanabilir.

Ek Madde 4 – (24/3/1950 - 5656/1 md. ile gelen ek 3 üncü md.hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Belediye meclisleri, 1580 sayılı Belediye Kanununun 5116 sayılı kanunla değiştirilen 110 uncu maddesinin 19 uncu fıkrasında yazılı gelir kaynağı hasılatından; muhtaç asker ailelerinin yıllık ihtiyacı karşılandıktan sonra arta kalmış ve kalacak kısmın dörtte üçünü bu kanunda yazılı işlere tahsis etmeye yetkilidirler.

Ek Madde 5 – (2/12/1960 - 150/2 md. ile gelen ek 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Ekmek ve francala imal eden fırın ve fabrikalarla, un istihsal eden değirmen ve fabrikalar, belediyenin vaki ihtarına rağmen, inandırıcı ve kesin sebepler olmadan istihsal ve imalden kaçınırlar ise, belediyeler, mahalli en büyük mülkiye amirinin tasvibi ile bu iş yerlerini re'sen veya bilvasıta işletebilir.

Her iki halde de sadece belediye encümenlerince takdir edilecek aylık kira ile, işletmede mevcut ham ve yardımcı maddelerin ve bunların mamullerinin ve imalatta kullanılan sair maddelerin maliyet bedeli işletme sahibine ödenir.

Her çeşit gıda ve ihtiyaç maddelerinin muhafazasına mahsus soğuk hava depoları da yukarıdaki hükümlere tabidir.

Re'sen veya bilvasıta işletme müddeti bir aydan fazla olamaz ve aleyhine adli ve idari kaza mercilerine başvurulamaz.

Ek Madde 6 – (2/12/1960 - 150/2 md. ile gelen ek 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Şehir ve kasaba merkezlerinde oturan halkın ekmek ve francala ihtiyacı için gerek belediyelerce serbest piyasadan temin edilecek gerek valiliklerin talebi üzerine Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından tahsis edilecek hubu-

battan imal olunacak unların fabrika ve değirmenlerde beher çuvalının satış fitına 10 kuruş zam yapılır.

Fabrika ve değirmenler bu zamdan elde ettikleri meblağı aylık olarak ve ertesi ayın 15 inci günü akşamına kadar ilgili belediye namına Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında açılacak bir hesaba yatırır. Yatırımyanlar hakkında 6183 sayılı kanun hükümleri tatbik olunur.

Bu fonda toplanacak paralar münhasıran belediyelerin ihtiyacına tekabül edecek ve belediyelerin mülkiyetinde çalıştırılacak olan sıhhi ve modern ekmek fırını ve fabrikalarıyla un fabrikalarının tesis ve işletilmesinde kullanılır.

Ek Madde 7 – (19/7/1963 - 307/1. md. ile gelen ek 16 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Memur iken veya evvelce memuriyette bulunmuş olanlardan belediye başkanlığına seçilenlerin, belediye başkanlığında geçen hizmet süreleri (Her türlü özlük ve emeklilik haklarının hesabında nazarı itibare alınmak suretiyle) memuriyette geçmiş sayılır.

Emekli iken belediye başkanlığına seçilenlerin emekli maaşları kesilmez.

Sigortalı işçi iken belediye başkanlığına seçilenler sigorta prim ve aidatlarını ödediklerinde sigortalı olmaktan doğan bütün hakları devam eder.

Ek Madde 8 – (19/3/1969 - 1136/199 md. ile gelen ek madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti belediye bütçesinden yahut belediyenin yönetim ve denetimi altındaki daire, müessese veya şirketlerden verilen müşavir ve avukatların takibettikleri dava ve işlerde, mahkeme ve icra daireleri tarafından müvekkilleri belediye, daire, müessese veya şirket lehine avukatlık ücret tarifesine göre takdir edilen avukatlık ücretinin tahsil olunan kısmı belediye veya onun yönetim ve denetimi altındaki daire, müessese veya şirketin hukuk işleri müdürlüğü yahut hukuk müşavirliği personeline, belediye meclisi tarafından tespit edilecek esaslara göre ve 7244 sayılı Kanundaki hadler dahilinde tevzi ve tediye olunur.

Geçici Madde 1 – (1580 sayılı Kanunun kendi numarasız muvakkat maddesi olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

Bu kanunun neşrinden sonra yeni meclis ve reisi intihabı yapılmıncaya kadar mevcut meclis ve reisleri vazifelerine devam ederler.

Geçici Madde 2 – (9/7/1953 - 6124/1. md. ile gelen muvakkat madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu kanunun neşrinden evvel yapılmış istimlak sahalarında istimlak gayesine veya imar planına uygun olarak kurulacak tesisler için de bu kanun hükümlerinden faydalanılır.

Geçici Madde 3 – (2/12/1960 - 150 sayılı Kanunun numarasız geçici maddesi olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

14 Haziran 1954 tarih ve K/940 sayılı kararın 5 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanarak Ticaret Bakanlığının 16/7/1954 tarihinde kabul ettiği esaslar dairesinde teşkil edilen fonda birikmiş paralar işbu kanunun ek 2 nci maddesi ile tesis edilen fona aktarılır ⁽¹⁾.

(1) Bu hükümde sözü edilen Ek 2 nci maddenin numarası teselsül sebebiyle Ek madde 6 olarak değiştirilmiştir.

Ancak aktarılacak meblağ Ticaret Bakanlığı ile ilgili belediye arasında tesbit edilirler.

- a) Nezdinde fon hesabı bulunan bankanın masrafları,
- b) 30 Kasım 1960 tarihine kadar, fondan kendisine tesis ettiği firmı veya ekmek fabrikası için, tahsiste bulunulması isteğinde bulunmuş kimselere ilgili belediye ve Ticaret Bakanlığınca müştereken ödenmesi kararlaştırılacak meblağ, fondan ödenir.

Bu Kanun 1 Eylül 1930 dan başlar

Madde 164 – Bu Kanun hükümleri 1 Eylül 1930 tarihinden başlar.

Madde 165 – Bu Kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

*

* *

3/4/1930 TARİH VE 1580 SAYILI ANA KANUNUNA İŞLENEMİYEN
HÜKÜMLER

1) 20/6/1987 TARİH VE 3394 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ MADDESİ

Geçici Madde 2 – 12/3/1986 tarihli ve 3268 sayılı, 9/4/1987 tarihli ve 3347 sayılı Yetki Kanunları ile Bakanlar Kuruluna verilen Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi, 1580 sayılı Belediye Kanununun 93 üncü maddesinin değiştirilmesi ve 27/6/1984 tarihli, 3030 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanunlar için de adı geçen Kanunlarla verilen süre bitimine kadar geçerlidir.

Not: 20/6/1987 tarih ve 3394 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi,işlenemeyen hüküm olarak ilgili olduğu 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Kanununun sonuna alınmıştır.

1580 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Kanun	Yürürlüğe	
No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	giriş tarihi
1676	— 1/9/1930	
1683	— 1/6/1930	
1929	— 9/3/1932	
2493	— 9/6/1934	
2571	— 15/7/1934	
3666	— 11/7/1939	
3998	— 19/4/1941	
4520	— 2/2/1944	
4573	— 9/6/1944	
4617	— 1/6/1944	

4705	—
	4/4/1945
4759	—
	23/6/1945
4878	—
	30/4/1946
5116	—
	26/6/1947
5168	—
	9/2/1948
5237	1, 4, 5 ve 9 uncu maddeleri ile 51 inci maddesinin bu madde-
	maddelerle ilgili hükümleri
	1/1/1949
	Diğer Hükümleri
	1/8/1948
5656	—
	31/3/1950
5669	—
	12/7/1950
5889	—
	29/2/1952
6124	—
	15/7/1953
6349	—
	18/3/1954
6424	—
	29/6/1954
6437	—
	26/11/1954
6555	—
	18/5/1955
6785	—
	16/1/1957

6975	— 1/6/1957
7078	— 24/2/1958
7363	— 29/7/1959
7469	— 10/5/1960
150	— 9/12/1960
307	— 27/7/1963
710	— 29/1/1966
904	— 15/7/1967
1136	— 7/7/1969
1252	— 22/4/1970

Kanun		Yürürlüğe	
No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	giriş tarihi	
1312	Yönetim Kurulu üyelerinin Gen.Md.ve yardımcılarının atanmalarına ait hükümleri	25/7/1970	
	Diğer hükümleri	25/10/1970	
2303		12/9/1980	
		tarihinden	geçerli olmak üzere
		29/9/1980	
2508	2 nci maddesi ile 1580 sayılı Kanuna eklenen geçici 6 ncı maddesinin 5 inci fıkrası hükmü	1/3/1981	
	Diğer hükümleri	1/9/1981	
2678		—	
		12/6/1982	
2705		—	
		11/9/1982	
KHK/110		—	
		28/10/1983	
2972		—	
		18/1/1984	
3019		—	
		22/6/1984	
3033		—	
		9/7/1984	
3194	43/b, c, d, e; 46, 47 ve 48 inci maddeleri ile geçici 7 nci maddesi	9/5/1985	
	Diğer maddeleri	9/11/1985	
KHK/283		—	
		27/5/1987	

3394	—
	30/6/1987
KHK/335	—
	12/8/1988
KHK/336	—
	5/8/1988
3612	—
	16/2/1990
3866	—
	12/3/1993
KHK/560	—
	28/6/1995
4231	—
	1/4/1997
KHK/572	—
	6/6/1997
4342	—
	28/2/1998
KHK/586	—
	27/12/1999
5015	—
	20/12/2003
5101	15
	12/3/2004
5259	15
	1/12/2004

**1580 SAYILI KANUNDA EK VE DEĞİŞİKLİK YAPAN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜKTEN KALDIRDIĞI KANUN VE HÜKÜMLERİ
GÖSTERİR LİSTE**

Mevzuatın Yürürlükten Kaldırılan Hüküm veya	Yürürlükten Kaldırılan		
Kanun Maddeleri Maddesi	Tarihi	Sayısı	
2/6/1930 tarih ve 1676 sayılı Kanun 72	3/6/1930	1683	
5/7/1934 tarih ve 2571 sayılı Kanun 2	5/7/1939	3666	
3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununa ek olan 2763 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi 27	13/6/1945	4759	
3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 94 üncü maddesinin "A" fıkrası 1	4/2/1948	5168	
3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Kanunun 114 üncü maddesi 51	1/7/1948	5237	
3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 37, 39, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ve 52 nci maddeleriyle 53 üncü maddesinin 5 nci fıkrası ve aynı Kanunun 4878 sayılı Kanunla			

değişen 32, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 43 ve 44 üncü

maddeleri
2

7/7/1950 5669

3/4/1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun

110 uncu maddesine 18/6/1947 tarihli ve 5116 sayılı

Kanunla eklenen (18) numaralı fıkra ile geçici madde
25/2/1952 5889 8

3/4/1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun

149, 150, 151, 152 ve 153 üncü maddeleriyle, 4573 ve 4617

sayılı Kanunlar
5

10/3/1954 349

3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun

15 inci maddesinin 30 uncu fıkrası ve 114 üncü

maddesinin son fıkrası

9/7/1956 6785 60

3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 11 inci

maddesi
2

14/2/1958 7078

3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 2 nci

maddesi
2

4/5/1960 7469

3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 23,

25, 89 ve 92 nci maddeleri ile 5669, 6424, 6437, 6555

ve 7363 sayılı Kanunlar

19/7/1963 307 4

1351, 1580, 3196 ve 3611 sayılı Kanunların ve diğer kanun-

ların bu kanuna aykırı hükümleri
3

18/1/1966 710

Yürürlükten Kaldıran**Mevzuatın****Yürürlükten Kaldırılan Hüküm veya**

Kanun Maddeleri Maddesi	Tarihi	Sayısı
3/4/1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 307 sayılı Kanunla değiştirilen 24 üncü maddesinin 10 sayılı bendinden sonra gelen "5, 7. ve 8 inci bentlerde belirtilenler affedilmiş olsalar dahi seçilemezler" ibaresi	14/4/1970	1252 4
3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 19 uncu maddesi (4/A) bendi ile aynı maddenin 5 inci fıkrasının bu kanuna muhalif olan hükümleri	15/7/1970	1312
37 3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 31 inci, 39 uncu ve 47 inci bentleri 19 uncu maddesinin 4/A bendi ile aynı maddenin 5 inci fıkrası ve 70 inci maddenin 9 uncu bendinin 1312 sayılı Kanuna muhalif hükümleri	9/9/1982	2705 5

15/7/1970 tarih ve 1312 sayılı Kanun ve 9/9/1982 tarih ve 2705 sayılı Kanununun 1, 2, 3, 4, 5, ve 6 ncı maddeleri ile 3/4/1930 gün ve 1580 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin 31 inci, 39 uncu ve 47 inci bendleri, 19 ncu maddesinin 4/A bendi ile aynı maddenin 5 inci fıkrası ve 70 inci maddenin 9 uncu

bendinin bu KHK'ye aykırı hükümleri

25

10/10/1983

KHK-110

19/7/1963 gün ve 307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun, Seçimlerle ilgili ve bu kanuna aykırı olan hükümleri ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı

olan seçimlerle ilgili hükümleri
37

18/1/1984

2972

18/1/1966 tarih ve 710 sayılı Kanun
43

3/5/198

3194

3/4/1930 tarihli ve 1580 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin

77 nci fıkrası
21

24/6/1995

KHK-560